

Misplaatst

P. Janssens

In de jaren '80 pleegden 21 gangsters brutale overvallen op geldtransporten van Securitas. Ze roofden om en bij de 100 miljoen fr. en vermoordden twee Securitas-agenten. De feiten zijn gekend, de daders ook. Toch zullen de gangsters vrijuit gaan. Op 30 december verloopt de verjaringstermijn en kan de Hasseltse rechtbank geen straffen meer opleggen.

Het is niet de eerste keer dat een verjaring de publieke opinie schokt. Denken we maar aan de Limburgse koppelbazen en aan de talrijke frauduleuze overtredingen die omwille van aanslepende 'procedurefouten' niet bestraft worden. Het vertrouwen in de rechtstaat wordt daardoor op de helling gezet. De bevolking heeft het gevoel dat geen recht wordt gesproken. Daar is een sociaal aspect aan verbonden. De snelheid waarmee sommige delinquenten voor kleinere misdrijven achter de tralies vliegen, steekt niet zelden schril af tegen de manier waarop de georganiseerde misdaad de rechterlijke macht voor schut zet.

De meerderheidspartijen, vooral de SP, maar ook minister van Justitie Tony Van Parys (CVP) wentelen de schuld op de rug van de rechters. Het is best mogelijk dat de Hasseltse rechters zich niet fatsoenlijk van hun taak kweten. Toch is dat de essentie van het probleem niet en de politici beschikken over

wetgevende middelen om één en ander te vermijden. Precies op dat vlak loopt het mank. Verleden week berichtten we over het ontslag van professor Chris Van den Wyngaert (UIA) uit de commissie-Franchimont. De Franstalige professoren laten er geen afwijkende meningen toe. Ze stellen voor om reeds tijdens het vooronderzoek de debatten over procedurefouten te laten plaatsvinden. Het systeem dreigt daardoor zo omslachtig te worden dat de kans op procedurele fouten en dus ook op vrijspraak wordt verhoogd. Daartegenover weigeren de professoren én de meerderheidspartijen om het Belgisch systeem van verjaring aan te passen.

VU-kamerlid Geert Bourgeois diende daartegen een amendement in dat door de SP werd weggestemd. De ergernis van deze partij is dan ook misplaatst. Bourgeois zal overigens zijn wetsvoorstel opnieuw indienen. Zo moet de verjaring afhangen van de wettelijk omschreven en niet van de uiteindelijk uitgesproken straf. Misdadigers moeten voor de correctionele rechtbank verschijnen. Op dat moment mag niet de verjaring van 5 jaar, met een maximum van 10 jaar gelden, maar wel de verjaring van 10 jaar met een maximum van 20 jaar. De versoepeling van de verjaring mag het parket niet aanzetten zaken op hun beloop te laten.

(evdc)

DONDERDAG 5 NOVEMBER 1998

43ste JAARGANG - Nr. 45 - 35 Fr.

VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

21

Splitzen vennootschapsbelasting	5
Mogen jongeren fietsen?	5
Haal meer uit WIJ	10
Boeken	11-13
Breek uw hersens	15

Sommige lezers verdenken er ons van dat wij wat al te graag naar de CVP uithalen, of dat wij de oude Vlaams-nationale traditie – het tsjeven pesten – huldigen. Dit zou een te gemakkelijke sport zijn, daar doen we dus niet aan mee. Maar wanneer wij Herman Suykerbuyk (in *De Standaard*) horen zeggen: „De CVP durft niet kiezen voor Vlaams belang” dan moet daar toch iets van waar zijn. En er is geen beterschap in het vooruitzicht, want het Vlaams parlementslid voegt er aan toe: „...en dat zal (de CVP) nog enige tijd niet durven.” Herman Suykerbuyk geeft geen verdere uitleg over wat hij onder „Vlaams belang” verstaat, maar het is duidelijk dat het hier niet alleen om de traditionele communautaire kwesties gaat, maar om alle onderwerpen die voor Vlaanderen van belang zijn. Neem nu het MAP2. De kruisweg van het Mestactieplan heeft er verleden week nog maar eens een statie bij gekregen. Dit bijgestelde MAP is geen Vlaams MAP, dit is het MAP van de Boerenbond. Niet toevallig met een CVP-minister (Kelchtermans) op Leefmilieu en met een CVP-minister (Plinxten) op federale Landbouw! Zelfs wie de MAP-koehandel maar oppervlakkig heeft gevolgd merkt dat de CVP eens te meer niet heeft kunnen kiezen

tussen het Vlaams belang en de agro-industrie waaraan sommige van haar mandatarissen via de Boerenbond met handen en voeten gebonden liggen. Verder bordurend op de onomwonden uitspraak van Herman Suykerbuyk is het niet moeilijk om de pijnpunten in de weke suikerbuik van de CVP aan te wijzen. Wie gehoopt had dat het allemaal zou beteren met de komst van het Vlaams parlement is een beetje bedrogen uitgekomen. Als het

De Suykerbuyk van de CVP

Vlaams parlement federale ministers wil horen, stuit dat op het veto van de federale premier (Dehaene, CVP). Daaruit blijkt dat Dehaene het Vlaams parlement als niet-vol beschouwt. Toen Nelly Maes onlangs de Wetstraat voor Straatsburg rilde, drukte zij het zo uit: „Nu en dan stuurt de politiek iets bij, toegeven heet dat dan. We veranderen dan de woorden van de wet, niet de geest. Dat is dodelijk voor de geloofwaardigheid en dus voor het vertrouwen. Dat heeft mij ontgoocheld in het Vlaams parlement. Heb je dan nieuwe instellingen, worden ze weer verwaterd.” (*De Morgen*)

Dat het allemaal de fout van de CVP is, hoor je ons niet zeggen. Maar vele feiten staven de klacht van Herman Suykerbuyk. Dat-niet-durven-kiezen behoort tot het wezen van de CVP, vandaar dat die partij het inslikken van vele van haar beloften met zwier aankan en zelfs met een zekere elegantie verteert. Er moet toch maar eens iemand het *Zwartboek van de niet-ingeloste CVP-beloften* opstellen, dat zou pas een boeiend boek zijn. Tot de *evergreens* behoort wellicht het voorstel om het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen. Deze *old timer* van de CVP-kiesbeloften stond reeds op de affiche voor de merkwaardige verkiezingen van 31 maart 1968! De naam Suykerbuyk zal (samen met deze van Etienne Van Vaerenbergh, VU) het zogenaamde „repressiedecreet” blijven vergezellen. En ook hier rijst de vraag of de CVP haar politieke macht wel voldoende in de schaal heeft geworpen om dit klein beetje financieel eerherstel ten volle te verwezenlijken. In haar houding tegenover de Waalse regeringspartners staat de CVP zo ongeveer nergens. Minister Poncellet (PSC) en Waals minister-president Collignon (PS) haalden zwaar uit naar Vlaanderen, maar werden door de federale premier niet eens aangemaand tot wat minder. Een Vlaams voorstel om de loonlasten te verlagen werd afgewezen, een andere aanpak van

de federale begroting '99 ging onder druk van de PS niet door, op eis van de Franstalige partijen poogt de premier de anti-tabakswet te versoepelen, en in de zaak van de omzendbrieven voor de Vlaamse Rand houdt de CVP zich verrassend op de vlakte. Als klap op de vuurpijl smaakten we dan verleden week de vernedering van het Euro-stemrecht zonder waarborgen voor de Vlamingen in Brussel en de versoepeling van de naturalisatieprocedure. Anemie Van de Casteele (VU) verweet Dehaene dat hij de CVP een serieuze bocht had doen nemen „het verstand op nul en de blik op oneindig.” De VU-fractievoorzitter verwees daarmee naar een resolutie door het Vlaams parlement in 1993 genomen en waarin ook CVP en SP eisten om aan het EU-stemrecht voorwaarden te koppelen. De lezer weet wat in dit verband nog meer gebeurde: 8 CVP-dissidenten die getemd werden, minister Brigitte Grouwels (CVP) die werd teruggefloten en een arrogante Dehaene die met hulp van PRL-FDF de grondwet wijzigde. Ja, Herman Suykerbuyk heeft gelijk: de CVP heeft verleden week nog maar eens *niet* gekozen voor het Vlaams belang, integendeel zij hielp de radicale Francofonie aan haar grootste overwinning sinds jaren!

Maurits van Liedekerke

Solliciteren bij 't Stad (III)

Op de sollicitatieformulieren van Stad Antwerpen wordt niet meer de vraag gesteld of de persoonsgegevens mogen worden overgemaakt aan de 'representatieve vakbonden'. Dit na een klacht bij de Antwerpse ombudsman door een WIJ-redacteur. In WIJ van 24 september jl. uitten we al de vrees dat de niet-inmenging van de vakbonden in de

sollicitatieprocedure ijdele hoop zou zijn. De vrees bleek gegrond. Nu kunnen enkel mensen die gesyndiceerd zijn aan 'hun vakbond vragen of er voor een bepaalde vacature cursussen worden georganiseerd'. Kortweg komt het erop neer dat de sollicitant nu éerst lid moet zijn, en dan pas hoogte kan krijgen van nuttige (?) voorbereidende cursussen. Juicht, Sinjoren!

Leg het maar uit!

„Met de komst van de Jerry Springer Show op VT4 wordt het almaar lastiger om de huidige generaties uit te leggen dat de Amerikanen ons ooit hebben bevrijd.”

Uit Kerk en Leven van 28 oktober 1998.

◆ DOORDEWEEKS ◆

■ 44% van de jongeren tussen 17 en 18 jaar heeft minstens één keer **geëxperimenteerd** met illegale drugs.

■ De **fraude** in de KB-Lux-affaire zou wel eens tot 42 miljard fr. kunnen oplopen.

■ Ludo **Abicht**, in een recent verleden auteur van het WIJ-boek 'De herinnering is een vorm van hoop', wil de Antwerpse Agalev-lijst gaan duwen.

■ Het **boek** van Regina Louf, alias X1, moest uit de boekhandel worden genomen. Om er daarna weer terug in te mogen liggen.

■ De NMBS eist schadevergoeding van een locomotiefbouwer: de bestelde toestellen vertonen teveel **mankementen**. Zijn ze dan niet juist zeer geschikt?

■ Het spoorwegpersoneel van zijn kant is zo stilaan niet meer opgewassen tegen lastige **klanten**.

■ De werken voor de **HST** kosten inmiddels 21 miljard fr. meer dan gepland.

■ Afgelopen week werd dan weer een rit **afgeschaft** wegens gebrek aan materieel. Fidele mensen, daar bij het spoor ...

■ Van de Senaat mogen cafés voortaan twee **bingokasten** exploiteren. Ook de casino's zijn gelegaliseerd. Brussel krijgt er ook één. Het voorstel gaat naar de Kamer.

■ De Raad van State heeft een arrest geveld waarin staat dat **dancings** niet zonder meer kunnen uitgeroepen worden in een dichtbewoond stadsdeel. De uitspraak is niet bindend.

■ De leden van de zgn. Securitas-bende, die overvallen pleegde op geldkoeriers, gaan **vrijuit**.

■ Tot slot: de Viagra-pil is ook in België te verkrijgen. De introductie ervan was niettemin wat **slapjes**.

NATURA

Er bestaat een flagrante schreeftrekking tussen de Nederlandstalige en Franstalige projecten voor buitenschoolse kinderopvang. Buitenschoolse opvang voor kinderen tot 3 jaar is sinds 1993 een gemeenschapsmaterie. Het zijn dan ook de gemeenschappen die deze opvang moeten financieren. Vlaanderen deed dat meteen, de Franse gemeenschap aarzelde, stelde de financiering constant uit. Opvallend ook is dat de federale regering een belangrijke vinger in de pap houdt. Zo worden de middelen voor kinderopvang overgemaakt aan het federale Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten (FCUD) dat deel uitmaakt van de Rijksdienst voor Kinderbijslag van Werknemers (RKW). Het FCUD kampt met een financieringsprobleem. Dat komt door de wildgroei aan projecten voor buitenschoolse opvang van kinderen tussen 2,5 en 12 jaar die door een werkgeversbijdrage van 0,05 % op de loonmassa betaald worden. Vooral in Wallonië rezen deze projecten als paddestoelen uit de grond. Het leidde tot een communautaire scheeftrekking. Na een grondige besparing in de sector blijft het aantal Nederlandstalige projecten tot 30% van het totale aantal beperkt. Het bracht Vlaams minister van Cultuur, Welzijn en Gezin Luc Martens (CVP) tot een 'inhaaloperatie'. Daardoor keek het Fonds tegen een nieuwe financiële catastrofe aan. Daarvan maakte de federale regering gebruik om de 0,05 % werkgeversbijdrage in de Sociale Zekerheid - een federale bevoegdheid - in te passen. De Raad van State had daar bedenkingen bij, de federale regering beschouwt de buitenschoolse kin-

deropvang als een aanvulling 'in natura' op de kinderbijslagen.

MOTIE

Verleden week diende VU-kamerlid Anemie Van de Casteele een amendement opdat de federale regering zou afzien van het „toe-eigenen van een gemeenschapsmaterie.” De VU-politica stelde ook voor om de middelen voor buitenschoolse kinderopvang volgens objectieve criteria, met name op basis van het aantal kinderen, over de gemeenschappen te verdelen. In de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd daar niet op ingegaan. Daarom riepen VU, bij monde van Chris Vandebroek, en VLD in het Vlaams parlement en via een motie een belangenconflict in. Ook minister Martens meent dat kinderopvang een uitgesproken gemeenschapsmaterie is. Toch twijfelt hij aan het nut van het belangenconflict. Hij weet dat CVP en SP de motie niet zullen goedkeuren.

GEEN PROTOCOL

Minister Martens twijfelt er ook aan om met de Franstalige gemeenschap een cultureel akkoord te sluiten. Dat maakte hij duidelijk tijdens de Antwerpse Boekenbeurs waar de Franse en Duitstalige gemeenschap de eregasten zijn. Sinds 1985 bestaat er een cultureel akkoord tussen Vlaanderen en de Duitse gemeenschap. Een dergelijk akkoord tussen de Vlaamse en de Franse gemeenschap ontbreekt. Beiden raken niet op dezelfde golfhoogte inzake het leenrecht en de vaste boekenprijs. Toch stoort de Vlaamse gemeenschap zich vooral aan de door de

Franse gemeenschap gefinancierde initiatieven in de Rand.

In een ultieme oproep vroeg minister van Cultuur van de Franse gemeenschapsregering Charles Picqué (PS) aan minister Martens om een cultureel protocol met de Franse gemeenschap te sluiten. Martens is daar niet voor te vinden. Een protocol is geen volwaardig akkoord. En een dergelijk akkoord kan momenteel niet worden ondertekend omdat de Franse gemeenschap nog steeds steun verleent „aan groeperingen in de Rand die hun depreciatie voor de Vlaamse cultuurgemeenschap uitdrukken door hun weigering Nederlands te spreken.”

HOGE RAAD

De federale en paritair samengestelde afdeling fiscaliteit en parafiscaliteit van de Hoge Raad van Financiën heeft verleden week dinsdag een rapport voorgesteld over fiscale autonomie voor de gemeenschappen. Het rapport werd uitgebracht vooraleer de commissie Staatshervorming in het Vlaams parlement een eisenbundel over fiscale autonomie heeft opgesteld. De 'voorzet' van de Hoge Raad is kronkelig, voorzichtig en zal dus alles behalve tot scoren leiden. Opvallend bijvoorbeeld is dat de Hoge Raad uitgaat van de 'huidige budgettaire bevoegdheidsverdeling'. Hij rept dan ook met geen woord over de defederalisering van de gezondheidszorgen en de kinderbijslagen. De Raad zegt bovendien dat net zoals de BTW, de personen- en vennootschapsbelastingen in hoofdzaak een federale bevoegdheid moeten blijven. De staatschuld dient één en ondeelbaar te zijn.

Eventueel kunnen de deelstaten via fiscale maatregelen het gedrag van gezinnen of ondernemingen sturen. In geen geval mag er fiscale concurrentie tussen de deelstaten bestaan. Doet dit zich toch voor, dan moet de betreffende deelstaat 'gestraft' worden. Deze moet dan extra geld vrijmaken voor de solidariteit tussen de deelstaten. En aanvullende solidariteit tussen de gemeenschappen moet 'expliciet' en 'permanent' zijn.

LAATSTE OORDEEL

CVP-voorzitter Marc Van Peel blijft zweren bij een rooms-rode coalitie, ook na de verkiezingen van 1999. De christen-democraat haalt herhaaldelijk scherp uit naar VLD-voorzitter Guy Verhofstadt. Zijn communautair radicalisme, aldus Van Peel, is slechts schijn, want zal als sneeuw onder de zon smelten van zodra de Vlaamse liberalen de kans krijgen aan het beleid deel te nemen. Van Peel is ook niet opgetogen met de drastische lastenverlaging die de VLD voorstaat.

Verhofstadt is niet onder de indruk van de kritiek. De aanval van de CVP-voorzitter is

M. Café-VLIM

Mulisch doet gouden zaken op boekenbeurs.

Redmond

Waarde Heer Hoofdredacteur,

Vriend De Liedekerken, daar dampt mij de koekoek! Hebt gij ze ook gezien, die Anja Dames in 'Interrail', het boekje van het spoor? Ene décolleté van hier tot ginder, opgestoken in een krap zwart jurkje. Schoon en sexy hoor, daar niet van, maar moest het spoor er echt bij vermelden 'Laten hangen aub'?

Maar eigenlijk heb ik een vraag - 't is te zeggen: onzen Adam heeft een vraag - voor uw nationalistische parlements lid uit Bilzen. De jong is nu bijna 11 en zou graag gaan koersen. Maar van de CVP en de SP mag hij dat niet. Omdat hij dan teveel EPO zou spuiten

of pillekes zou pakken. De Liedekerken, daar kan ik mij nu over opwinden! Dat hij op de judo een flink pak slaag kan krijgen of dat ze hem onder de pinantiestip mogen stampen, dat vinden de tsjeven en sossen blijkbaar een goede zaak. Maar zich de haren achteruit fietsen, dat mag hij niet. Namens Adam vraag ik u om aan Johan te vragen door te doen en nog een amendementje op zijn resolutie te bewerkstelligen. 'In het geval van prijsfietsen voor heren, is het de jongheren verplicht te rijden zonder middenstang om alzo pijnlijke mistoestanden te vermijden'.

Ik wil u, tot slot, nog even wijzen op het feit dat ik mijn mémoires aan het schrijven ben. Zij zullen 'Alleen de verstandigen zwijgen' heten en uitgevers mogen zich middels u tot mij richten. In mijn

boek zal ik verwijzen naar de kuiperijen die de Bruine Maesen en de Rooie Rutten allemaal hebben uitgedroefd om mij en mijn gezin te kunnen koeionneren. Ik zal onder meer peneren dat de Bruine Maesen 's nachts jarretelles draagt en dat de Rosse van de Rooie Rutten met de zweep speelt. Op de Bruine Maesen welteverstaan. Ik heb alvast een afspraak vastgelegd voor een kortgeding zodat publiciteit verzekerd is. Mogelijk kan ik nu al andermans werk gaan signeren.

Uw geschreven,

De Gele Geeraerts

◆ DOORDEWEEKS ◆

voor de VLD-voorzitter een bewijs dat de christen-democraten de toekomst weinig rooskleurig tegemoet zien. Verhofstadt wijst er bovendien terecht op dat de kiezer over het laatste oordeel beschikt. De liberale voorman, die naar eigen zeggen de wensen van de bevolking correct inschat, heeft vertrouwen in dat oordeel.

KAARTEN SCHUDDEN

In Vlaanderen beschikt de rooms-rode meerderheid slechts over één zetel op overschot. Een lichte verandering in het kiesgedrag kan daarom tot een andere Vlaamse meerderheid leiden. Of dat de huidige politieke verhoudingen in de federale regering drastisch zal wijzigen, is zeer de vraag. Het ziet er immers naar uit dat vooral het Waalse electorale resultaat de federale kaarten zal schudden. Dat blijkt uit een openhartig interview met PRL-fractie leider in de Kamer *Didier Reynders*. In *Gazet van Antwerpen* van maandag 2 november bevestigt Reynders het politiek voorakkoord met de Waalse socialisten. De PRL is het grondig beu dat de CVP, via de zusterpartij PSC, blijft bepalen wie in welke regering terecht komt. Reynders wil het initiatief tot regeringsvorming niet langer aan de christen-democraten overlaten. Met PS en met de MCC-beweging van ex-PSC-voorzitter *Gérard Deprez*, stuurt de PRL aan op een Waals-paarse coalitie.

Opvallend is dat Reynders geen graten ziet in asymmetrische coalities. „Dat is de logica van de staats hervorming”, aldus de liberale voorman. Daarmee laat Reynders uitschijnen een tripartite uit te sluiten. Hij wil zich bovendien niet vastklitten aan de VLD. Is deze partij niet gewenst, dan vormt dit voor Reynders geen probleem. Een federale regering met het FDF is voor sommige Vlaamse partijen wel moeilijk te verteren. Ook daarvoor heeft Reynders een oplossing op zak. Het FDF is een Brusselse partij en dus is haar plaats in de Brusselse regering. De handige en zeer opportunistische strategie van Reynders werpt een dam op tegen de strategische en communautair geïnspireerde samenwerking die VLD met de VU aangaat.

KERKBELASTING

Reynders weigert rekening te houden met zowel Ecolo als PSC. Het is in dat licht dat het voorstel van PSC-voorzitter *Philippe Maystadt* om een soort kerkbelasting in te voeren, moet begrepen worden. In tegenstelling tot zijn voorganger *Charles-Ferdinand Nothomb* wil de progressieve Maystadt ook niet-confessionele, minder traditionele of jongere kiezers aanspreken. Dat is dringend nodig, want de PSC ligt op apegapen. De partij verliest ook de steun van de Waalse christelijke en progressieve arbeidersbeweging, de *Mouvement Ou-*

vrier Chrétien (MOC), die de banden met Ecolo aanhaalt.

Met zijn voorstel tot het invoeren van een kerkbelasting, appelleert Maystadt aan de strikte scheiding tussen kerk en staat. Op de belastingsbrief zou de burger zelf kunnen aangeven welke levensbeschouwelijke instelling zijn steun verkrijgt. Hoewel alle levensbeschouwingen daarvan de dupe zouden kunnen zijn, zou vooral de katholieke kerk, die momenteel 98% van de staatssteun opeist, aan middelen derven. Overigens rijst de vraag of ook geldelijke steun aan humane projecten of instellingen mogelijk wordt. Alleszins ligt het voorstel van Maystadt in het verlengde van de geïndividualiseerde maatschappij. De burger zou immers rechtstreeks kunnen bepalen voor welke beleidsdoeleinden zijn centen worden gebruikt.

P. Beldia - VUM

Kerk en universiteit in de bres voor asielzoekers.

Richmond

Door de versoepelde en verkorte naturalisatieprocedure, dat op vraag van PRL en FDF aan het gemeentelijk EU-stemrecht werd gekoppeld, wordt het feitelijk migrantenstemrecht ingevoerd. Is de politieke klasse daarop voorbereid?

De inzet

Na WOII werden massaal arbeidskrachten uit de mediterrane gebieden uitgenodigd om hier het vooral vuile werk op te knappen. Van enige opvang was geen sprake. De Belgische staat liet zelfs na om de 'gastarbeiders' vertrouwd te maken met één van de landstalen. Pas eind jaren 1970 sturen enkele, vooral Vlaamse politici zoals *Rita Steyaert* (CVP) en *Vic Anclaux* (VU) op een 'gecoördineerd migrantenbeleid' aan. Anclaux merkte daarbij op dat het integratiebeleid de toekenning van stemrecht voor migranten veronderstelt. In combinatie met de Brusselse integratiecentra en het opbouwwerk, verbonden aan het Vlaams-Brussels gemeenschapsleven, oefenden de Vlaamse Brusselaars een grotere invloed uit op de migrantengemeenschap dan de Franstalige tegenhangers. Op dat moment, zoals Anclaux voorzag, kon het migrantenstemrecht een meerwaarde betekenen voor de Vlaamse Brusselaars.

Uiteraard moesten daar, in Brussel en elders, sociale - en integratiebevorderende maatregelen aan gekoppeld worden. De politieke klasse liet dit na. De overheid bracht te weinig inspanningen op om de frustraties bij zowel de achtergestelde autochtone als allochtone bevolking weg te nemen. Het leidde tot toenemende spanningen tussen beide bevolkingsgroepen, met de doorbraak

van extreem-rechts eind jaren '80, de opkomst van het islamitisch fundamentalisme en het stedelijk geweld tot gevolg. Sindsdien werd in tal van wetenschappelijke rapporten ingegaan op het 'migrantenprobleem' en werd er voor korte tijd een koninklijk commissaris voor het migrantenbeleid aangesteld.

Dat bracht weinig zoden aan de dijk. De middelen voor het migrantenbeleid zijn een doekje voor het bloeden. Het ontbreekt aan een politieke strategie, een maatschappelijk project, met inzicht in de reële problemen en gevoeligheden van zowel de inwijkelingen als de autochtone bevolking. Enkel de Vlaamse regering met het sociaal begeleid inburgeringscontract, met een aanzet om rechten voor migranten aan plichten te koppelen, heeft een strategische en realistische visie op het oog. Over het algemeen, echter, blijft een belangrijk deel van de bevolking zich door de politiek 'verraden' voelen. Werkloosheid, veiligheid, criminaliteit en nationalistische gevoelens beroeren de burger. De spanningen tussen inwijkelingen en autochtonen zijn er niet minder op geworden.

Het is dan ook hoogst eigenaardig en bovendien onverantwoord dat de federale regering heeft beslist om nu, vlak voor de verkiezingen en via de verkorte en versoepelde naturalisatieprocedure, het

feitelijk migrantenstemrecht in te voeren. Deze regering is bovendien op een uiterst amateuristische wijze te werk gegaan. Dat heeft tot gevolg dat zelfs lachwekkend veel 'soorten' inwijkelingen worden 'gecreëerd'. Er zijn de Europese burgers met gemeentelijk stemrecht in 2000 die geen personenbelasting betalen en de niet-Belgische migranten met gemeentelijk stemrecht vanaf 2006 die wel belastingen betalen. Daarnaast zal er een nieuwe groep Belgische migranten ontstaan met stemplicht voor alle soorten verkiezingen. Door de verschillende wijzen van nationaliteitsvererving zullen de meesten hun oorspronkelijke nationaliteit verliezen en anderen hun dubbele nationaliteit behouden. Voor de ene soort inwijkelingen geldt het recht om verkozen te worden, voor de andere niet. Bepaalde inwijkelingen kunnen aanspraak maken op een job bij de overheidsinstellingen, anderen niet. Dat zal leiden tot verwachtingen én ontgoochelingen waarmee de overheid geenszins rekening houdt.

Omwille van electorale redenen van de Franstalige partijen en de Europese ambities van een eerste minister, 'mocht' over dit alles geen debat gevoerd worden. VU en VLD probeerden dat, CVP-kamerlid *Paul Tant* verweet hen „de rode loper voor het Vlaams Blok te leggen.” Het Blok bedankte voor de eer: „We zijn klaar voor de strijd, de toon van de verkiezingsstrijd is gezet.” Ook de PRL is tevreden. *Antoine Duquesne*: „De genaturaliseerde vreemdelingen zullen aan diegenen denken die hen verdraagzaam en gastvrij bejegen hebben. PS-kamerlid *Michel Moock* voegde daaraan toe dat „het sociaal dienstbetoon hen daarbij wel kan helpen.” Tja, dat was en is dus de inzet van de verkorte en versoepelde naturalisatieprocedure.

(evdc)

Stof tot spreken

„Recente informatie in verband met koemelk getuigen niet van een vermeerdering, maar integendeel van een vermindering van de besmetting van de koemelk door dioxines. De aanwezigheid van dioxines in de moedermelk mag niet worden vergeleken met deze van de koemelk. De koe graast gras dat een beetje gemengd is met aarde die

rechtstreeks besmet is door stof uit de lucht dat neergeslagen is. In het geval van de vrouw is er geen rechtstreekse ingestie (gras of aarde) maar gaat het om een onrechtstreekse

accumulatie in de loop van het leven ten gevolge van licht besmet voedsel. Daarom is de turn-over bij de vrouw veel trager dan bij de koe. Dit verklaart waarom de analyses van moedermelk niet aan dezelfde frequentie moeten gebeuren.”

Uit een antwoord van minister Colla aan kamerlid Detienne over dioxine in moedermelk.

◆ WETSTRAAT ◆

In de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn het gemeentelijk EU-stemrecht, de versoepelde en verkorte naturalisatieprocedure en de mogelijkheid voor niet-Europese migranten om vanaf de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 te stemmen, met een tweederde meerderheid goedgekeurd.

De brede glimlach van Clerfayt

4

FDK-kamerlid *Georges Clerfayt* glunderde toen hij verleden week donderdag in de Kamer van Volksvertegenwoordigers 'zijn wetsvoorstel' over de invoering van het gemeentelijk EU-stemrecht toelichtte. Zonder twijfel interpreteerde het rabiata Francofone kamerlid de instemming met zijn wetsvoorstel als een 'communautaire overwinning'. „Ik ben van jongsaf aan een overtuigd Europeaan. De wandaden van het flamingatisch nationalisme, met name ten aanzien van de Franstaligen in de Rand hebben mij in mijn overtuiging om het EU-stemrecht en de versoepelde naturalisatieprocedure in te voeren, gesterkt.” Voor *Annemie Van de Casteele*, VU-frac-

tieleider in de Kamer, sprak de 'brede glimlach' van Clerfayt boekdelen. Ze verweet premier *Jean-Luc Dehaene* nimmer naar een Vlaamse tweederde meerderheid te hebben gezocht om het gemeentelijk EU-stemrecht door te voeren. De premier weet dat de Vlaamse oppositiepartijen VU en VLD waarborgen tegenover het EU-stemrecht eisen. Deze werden reeds in 1993 door middel van een resolutie in het Vlaams parlement vastgelegd. Toen stemden ook de Vlaamse meerderheidspartijen CVP en SP daarmee in. Het Vlaams parlement vroeg de federale regering om aan het gemeentelijk EU-stemrecht taalkennis, een minimale verblijfsduur, belastingplicht

Via amendementen probeerde VU-kamerlid *Fons Borginon* voorwaarden aan het gemeentelijk EU-stemrecht te koppelen. Hij eiste ook om dat stemrecht nog niet in Brussel toe te passen.

én een gewaarborgde Vlaamse vertegenwoordiging in de Brusselse instellingen te koppelen. De federale regering werd ook opgedragen om de uitvoerende gemeentelijke mandaten aan de eigen onderdanen voor te behouden. Toen het er naar uitzag dat de premier met deze eisen geen rekening zou houden en bovendien op vraag van PRL en FDF het

EU-stemrecht wou koppelen aan de verkorte en versoepelde naturalisatieprocedure, trokken acht CVP-parlementsleden via een vrije tribune aan de alarmbel. Zowel Vlaams CVP-minister *Brigitte Grouwels* als minister-president *Luc Van den Brande* drongen bovendien aan om het dossier pas na de verkiezingen van 1999 te regelen. Op die manier kon over Vlaamse waarborgen worden gepraat zonder de 'wapens' reeds nu uit handen te geven. Premier *Dehaene* trok zich van de CVP-dissidentie geen moer aan.

Annemie van de Casteele: „De eerste minister heeft de CVP een serieuze bocht doen nemen: het verstand op nul en de blik op oneindig.”

ONVOORWAARDELIJK

In de Kamer stemden CVP, PSC, SP, PS, PRL en FDF in met de toekenning van het gemeentelijk EU-stemrecht. Daaraan werd ook de verkorte en versoepelde naturalisatieprocedure gekoppeld (zie blz. 3). Naast deze 'grote grondwetswijziging' is er ook sprake van een 'mini-grondwetswijziging'. Zo is in de grondwet geschreven dat aan niet-Europese inwijkelingen vanaf 2001 en via een 'overgangsmaatregel' de mogelijkheid kan geboden worden hun stem voor de gemeenteraadsverkiezingen uit te brengen. Deze mini- of 'open' grondwetswijziging houdt in het bijzonder in dat het gemeentelijk migrantenstemrecht vanaf 2001 met een gewone meerderheid kan doorgevoerd worden. Het feit dat in de grondwet hoe dan ook een onderscheid wordt gemaakt tussen de rechten van EU-burgers en andere inwijkelingen, beschouwden *Agalev* en *Ecolo* als een discriminatie. Daarom onthielden beide partijen zich.

Vlaams Blok, VLD en VU stemden tegen. Voor de democratische Vlaams-nationalisten kan het niet dat het gemeentelijk EU-stemrecht nagenoeg onvoorwaardelijk wordt toegekend. VU-kamerlid *Fons Borginon* drong er via een amendement op aan dat stemrecht te laten afhangen van een belastingplicht. Hoewel ook enkele CVP-senatoren daartoe een wetsvoorstel in de Hoge Vergadering hebben ingediend, zei premier *Dehaene* dat het invoeren van de belastingplicht „niet mogelijk is.” De Europeanen zullen in 2000 ook hun stem kunnen uitbrengen zonder enige voorwaarde van verblijfsduur. Het Europees gemeentelijk kiesrecht wordt zowel actief als passief. In tegenstelling tot wat de regering oorspronkelijk voorstond, zullen alle gemeentelijke uitvoerende mandaten, behalve dat van burgemeester, vanaf 2006 door de Europese ingezetenen waargenomen kunnen worden.

(evdc)

(evdc)

Weg naar separatisme ligt open

Verleden week woensdag riep VU-volksvertegenwoordiger *Johan Sauwens* in het Vlaams parlement een belangenconflict in om het gemeentelijk EU-stemrecht pas na de verkiezingen van 1999 door te voeren. De meerderheidspartijen waren daar niet voor te vinden. Deze stemden in de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers in met het nagenoeg onvoorwaardelijk toekennen van het gemeentelijk EU-stemrecht. Zoals bekend werd daaraan de versoepelde en verkorte naturalisatieprocedure gekoppeld.

In het Vlaams parlement schoten VU en VLD met scherp naar de CVP. Dat deze partij via het ondersteunen van allerlei resoluties eerst Vlaamse 'strijdbaarheid' vertoont om nadien in de federale kamer het Vlaams belang te 'vergeten', werd zwaar op de korrel genomen. Een ontgoochelde *Herman Suykerbuyk*, de christen-democraat die het weldra voor bekeken houdt, zei in *De Standaard* van 31 oktober „de CVP durft niet kiezen voor het Vlaams belang en zal dat nog enige tijd niet durven.”

Sauwens schetste een somber beeld van de gevolgen van het nagenoeg onvoor-

waardelijk EU-stemrecht en de verkorte en versoepelde naturalisatieprocedure. „Tijdens de verkiezingen van de Brusselse hoofdstedelijke raad in 1995 kregen de Vlamingen ongeveer 56.000 stemmen. Nu reeds zijn er in Brussel nagenoeg 50.000 nieuwe Belgen met stemplicht. Daarvan volgde niet minder dan 98,6% de Franstalige naturalisatieprocedure. Onder invloed van PRL en FDF zal deze procedure nog worden versoepeld. En door de invoering van het EU-stemrecht zullen er voor de gemeenteraadsverkiezingen zo wat 130.000 personen met stemrecht bijkomen. In de Brusselse gemeenteraden zijn er momenteel 65 Vlaamse gemeenteraadsleden. Indien het EU-stemrecht onvoorwaardelijk wordt toegekend, zal dat aantal gehalveerd worden.”

Sauwens vroeg daarom in 1999 een gewaarborgde Vlaamse vertegenwoordiging in de Brusselse instellingen aan het EU- en migrantenstemrecht te koppelen. De CVP is het daar niet mee eens. Deze partij wil vandaag het EU-stemrecht doorvoeren en het belang van de Brusselse Vlamingen na de verkiezingen van 1999 behartigen. „Hoe denkt u dat waar te maken?”, zo

vroeg VU-fractieleider *Paul Van Grembergen* aan CVP-parlementslid *John Taylor*. Deze antwoordde „met een nieuwe staatsvorming, dat is voor ons een absolute must.”

„De geschiedenis leert ons wat dit waard is.”, zo wierp Van Grembergen op. „De CVP legde dit soort verklaringen al af ten tijde van *Vanden Boeynants*. Er is geen enkel verschil meer tussen die unitaire CVP en de CVP van vandaag.” Sauwens voegde daaraan toe dat het probleem van de CVP-strategie erin bestaat dat de Franstaligen helemaal niet naar de onderhandelingstafel zullen willen komen. „Tenzij men hen daarvoor betaalt. En zelfs dat is twijfelachtig geworden nu de Waalse financiën meer en meer gesaneerd zijn. Rekening houdend met de situatie van de Vlamingen in Brussel, is het zeer onverstandig om het wapen van het Eurostemrecht uit handen te geven. Zonder een gelijkwaardige vertegenwoordiging van Nederlandstaligen en Franstaligen in Brussel, zoals CVP-minister *Brigitte Grouwels* het zelf zegt, ligt de weg naar het separatisme open.”

VU-kamerlid Geert Bourgeois ging na hoeveel winst de vennootschappen in de onderscheiden gewesten maken. Hij onderzocht tevens hoeveel nieuwe vennootschappen zich in de verschillende regio's vestigen. Andermaal, zo luidt de conclusie, laat Vlaanderen een opvallende dynamiek zien.

◆ ACTUEEL ◆

In dit land wordt een sterk vertekend beeld weergegeven van de economische dynamiek. Er is zonder meer nood aan gewestelijke statistieken ter zake. Al te vaak weigert men de werkelijke economische evoluties in de onderscheiden deelstaten te vermelden. In het jongste jaarverslag van de *Algemene administratie van de Belastingen* laat men na de regionale opsplitsing van de vennootschapsbelasting op te nemen. Toch zijn de cijfers voorhanden en laten ze bovendien toe het economisch aandeel van de verscheiden gewesten uit te klaren. VU-kamerlid Geert Bourgeois droeg daarom de nieuwe minister van Financiën Jean-Jacques Viseur op zijn administratie aan het werk te zetten. Op die manier kon voor de aanslagjaren 1993 tot 1997 de opsplitsing van de vennootschapsbelasting per gewest onderzocht worden. Er moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de cijfers voor het aanslagjaar 1997 nog voorlopig zijn. Toch kunnen ook op basis van deze voorlopige cijfers reeds conclusies getrokken worden.

DYNAMIEK

Van de administratie van het ministerie van Financiën wou Bourgeois drie soorten gegevens te weten komen. Zo werd het aantal vennootschappen per jaar en per gewest nagegaan. Bovendien werden de totale ontvangsten in de vennootschapsbelasting per gewest onderzocht. Tot slot werd de gemiddelde belastbare basis opgevraagd, het bedrag waarop de vennootschapsbelasting berekend wordt.

Onderzoekt men de drie parameters, dan stelt men vast dat Vlaanderen op elk van deze drie behoorlijk blijft scoren. Op die manier wordt de Vlaamse economische dynamiek bevestigd. Deze uit zich dus zowel op het vlak van de opbrengst van de vennootschapsbelasting en het aantal nieuwe ondernemingen als in de evolutie van de gemiddelde belastbare basis. De situatie in Brussel levert een meer genuanceerd beeld op. Daar kennen de ondernemingen de jongste jaren een opmerkelijk positieve winstontwikkeling. Maar, het aantal vennootschappen neemt er niet toe. In Wallonië blijft het aantal vennootschappen ongeveer constant, terwijl het aandeel van Wallonië in de opbrengst van de vennootschapsbelastingen gedurig afneemt. Deze 'gewestelijke' statistieken tonen nogmaals glashelder aan hoe de 'zogenaaemde' Belgische evolutie een sterk vertekend beeld van de werkelijke evolutie in de onderscheiden deelstaten weergeeft.

TENDENS

Ook de specifieke cijfers voor de aanslagjaren 1996 en 1997 laten een tendens

zien. In het aanslagjaar 1996 bedroeg de relatieve opbrengst van de vennootschapsbelasting in Vlaanderen ongeveer 50 %. Ook het Brusselse aandeel steeg lichtjes tot ongeveer 36 %. Het Waalse aandeel daarentegen nam af: van 16.6 % naar nauwelijks 14 %. In 1997 zou het aandeel van het Vlaamse gewest in de opbrengst van de vennootschapsbelasting quasi gelijk blijven. Het aandeel van Wallonië neemt voor het tweede opeenvolgende jaar betekenisvol af: van 14 %

in het aanslagjaar 1996 tot minder dan 12 % in 1997. Het aandeel van het Brussels hoofdstedelijk gewest, daarentegen, neemt toe: van 36 % in 1996 tot iets meer dan 38 % voor het aanslagjaar 1997.

De economische dynamiek wordt ook afgelezen aan het aantal vennootschappen. In de aanslagperiode 1995 - 1997 kwamen er in Vlaanderen ongeveer 8.000 ondernemingen bij. In totaal zijn er thans 161.321 vennootschappen in het Vlaamse gewest. In Wallonië nam het aantal vennootschappen in 1996 op jaar-

P. Janssens

basis met 1.6 % toe. Maar, voor het aanslagjaar 1997 zou dit aantal licht verminderd zijn. Daar waar de bestaande vennootschappen in het Brussels hoofdstedelijk gewest een uitstekende winstevolutie laten optekenen, valt op dat er in

volutie per onderneming een duidelijk verschillende gewestelijke tendens zien. In Vlaanderen nam de belastbare basis voor de periode 1995 tot 1997 van 3.4 miljoen tot 3.7 miljoen toe. In Brussel merken we een uitgesproken toename van de gemiddelde belastbare basis van 8.3 miljoen naar 10.9 miljoen. Zoals verwacht, onderstrepen deze cijfers dat de gemiddelde schaalgrootte van de vennootschappen in Brussel aanzienlijk groter is dan in Vlaanderen en Wallonië. In Wallonië daarentegen neemt de gemiddelde belastbare basis stelselmatig af. In het aanslagjaar 1995 bedroeg deze nog 2.7 miljoen, in het aanslagjaar 1997 is zij geslonken tot 2.4 miljoen.

Tot slot dit: een uitsplitsing van de inkomsten uit de vennootschapsbelasting in de hoofdstad in het aanslagjaar 1993 toonde een verhouding één derde Nederlandstalig, tweederde Franstalig aan. Dit betekent dat voor heel België volgende verhouding in de opbrengst van de vennootschapsbelasting geldt: 63 % Nederlandstalig versus 37 % Franstalig.

(evdc)

Geert Bourgeois (links) in de bres voor een Vlaamse vennootschapsbelasting. Johan Sauwens vocht een hypocriete leeftijds grens aan (zie kader).

Opsplitsing vennootschapsbelasting

de hoofdstad weinig nieuwe vennootschappen bijkomen. De huidige cijfers voor het aanslagjaar 1997 gewagen van een daling van het aantal vennootschappen in Brussel met meer dan 4 % ten opzichte van het aanslagjaar 1996. De toename van het aantal 'Belgische' vennootschappen in de periode 1995-1997 is dan ook volledig aan de evolutie in het Vlaamse gewest te wijten. Ook deze berekeningen onderlijnen het 'vertekend beeld'.

Bovendien laat de gemiddelde winste-

Waar moeten jonge Flandriens het leren?

Een krappe CVP-SP-meerderheid heeft in het Vlaams parlement tegen het voorstel gestemd van volksvertegenwoordiger Johan Sauwens (VU) om de leeftijds grenzen in de wielersport te verlagen tot acht en twaalf jaar. Hierdoor blijft de discriminatie tussen de verschillende sporttakken bestaan en komt de uitbouw van een sociaal, pedagogisch en medisch verantwoorde opleiding voor jonge wielrenners in het gedrang.

Het VU-parlementslid kondigde echter een wetgevend initiatief ten gunste van jonge Flandriens aan. Hij wil de Vlaamse regering met een voorstel van decreet overhalen de voorwaarden voor deelneming aan wielproeven en wielwedstrijden, zoals vastgelegd in haar besluit van 26 april 1995, te veranderen. Een instapleeftijd van acht jaar lijkt aangewezen. De Duitstalige Gemeenschap heeft deze beslissing reeds genomen. Ook het nieuwe sportdecreet van de Franse Gemeenschap verlaagt de leeftijds grens in de wielersport naar acht jaar. Twaalf jaar zou de leeftijd worden waarop jongeren

M. Herremans

Als hij maar geen voetballer wordt...

kunnen deelnemen aan competitiewedstrijden.

„Indien de Vlaamse regering haar veto handhaaft tegen het evenwichtige voorstel van de Wielerbond, zullen jonge Flandriens zich noodgewongen moeten aansluiten bij een Waalse of Duitse club om hun sport in competitieverband te kunnen beoefenen”, aldus Sauwens. Meteen wordt volgens de VU'er ook de uitbouw gehypothekeerd van een goed begeleide jongerencompetitie in de wielersport. Een aanpak die in schril contrast staat met de

mogelijkheden in andere sporttakken, zoals het voetbal bv. Sauwens vindt dat de Vlaamse wielersport een betere behandeling verdient.

De krappe meerderheid in het Vlaams parlement tegen de verlaging van de leeftijds grenzen is een zwakke echo van het standpunt van Vlaams minister van Gezondheidsbeleid Wivina Demeester (CVP). Zij gaat er vanuit dat het risico op "onsportief" gedrag (bv. doping) groter is in de wielersport dan in de sporttakken. Sauwens heeft zich steeds verzet tegen de onterechte koppeling tussen de onfrisse dopingaffaires en een beslissing over de uitbouw van een goed begeleide jongerencompetitie in de wielersport. Het is zijn overtuiging dat een aantal wan-toestanden, zoals onder meer vastgesteld in de Ronde van Frankrijk, juist voorkomen kunnen worden door jonge Flandriens op een pedagogisch, sociaal en medisch verantwoorde wijze kennis te laten maken met de wielersport en met een bepaald soort competitiesport.

(fv)

Met zicht op de Douro is Miranda een kleine maar fraaie plek.

„Wij willen niet, dat Portugal straks dezelfde problemen krijgt als België”, zei Manuel Moneiro, de toenmalige voorzitter van de rechtse *Partido Popular*, in een eerste, ondoordachte, reactie op het voorstel van de regering om Portugal te regionaliseren. Over de regionalisering wordt in november per referendum beslist. De discussie pro en contra regionalisering heeft er in ieder geval al voor gezorgd dat de problemen van het arme binnenland voor het eerst in de Portugese geschiedenis serieus worden genomen. Wat tot voor kort geen enkele politicus in Lissabon interesseerde, wordt nu plots „politiek correct”, want niemand wil de regionaliseringstrein missen. Vandaar dat het parlement op 25 september jl. unaniem beslist heeft om het *Mirandees* als de tweede officiële taal van Portugal te erkennen.

VOOR EN TEGEN

Portugal is het land van Europa met de oudste grenzen, sinds 700 jaar is daar bijna niets aan veranderd. Met uitzondering van de eilandengroepen Azoren en Madeira, die een autonoom statuut hebben, heeft het land ook geen enkele federalistische traditie. Nu waren er weliswaar geen culturele verschillen, maar er groeide in de loop der tijden een diepe sociale kloof tussen de

kuststrook en het binnenland. Sinds de vroege middeleeuwen was alle politieke macht in Lissabon geconcentreerd en de ontdekkingszeufurie leidde ertoe dat de landbouw in het binnenland massaal in de steek werd gelaten. Zo bloedde het binnenland langzaam maar zeker leeg. Tijdens de dictatuur van Salazar (1928-1974) werd deze toestand zo mogelijk nog verslechterd;

men emigreerde nu niet meer alleen naar de koloniën of naar de grote steden aan de kust, maar duizenden jongeren vertrokken naar Noord-Europa op zoek naar werk. Het gevolg is dat nu bijna 80% van de Portugese bevolking in de buurt van de grote steden aan de kust leeft terwijl het binnenland volledig aan zijn lot werd overgelaten. Het duurde tot na de *Anjerrevolutie* van 25 april 1974 voorleer het *Interior* weer wat aandacht kreeg. Met geld van de Europese Gemeenschap werden universiteiten, ziekenhuizen en andere openbare instellingen gecreëerd. Het argument dat Portugal

Buiten de berichtgeving over het voetbal is nieuws uit Portugal eerder schaars te noemen. En toch staat er een en ander op stapel in dit „stille land”. Op zondag 8 november moet de bevolking zich uitspreken over een voorstel tot regionalisering; dit en de officiële erkenning van een tweede officiële taal bieden voldoende stof voor een commentaar uit het land van de *fado*.

◆ LANDUIT ◆

slechts één taal kende en daarom, in tegenstelling tot grote buur Spanje, nergens een streven naar zelfstandigheid kende, werd evenwel nog lang gebruikt om de volledige politieke macht opportunistisch in Lissabon te concentreren. Pas de jongste tijd is het streven naar regionalisering sterker geworden, dit vooral onder druk van Porto, de tweede stad van het land. Op zondag 8 november kan de Portugese bevolking zich in een referendum uitspreken

tradities, die in de rest van het land enkel nog voor toeristen worden opgevoerd, leven er nog echt verder. Van deze culturele rijkdom van het *Interior* maakt ook een taal deel uit. Het klopt inderdaad niet dat in heel Portugal uitsluitend Portugees wordt gesproken, in het verre Miranda, een klein stadje in het uiterste noordoosten, tegen de grens met Spanje, spreekt men tot op vandaag een andere taal: het *Mirandees*.

TAAL VAN DE BOEREN

Het *Mirandees* werd heel lang afgedaan als een Portugees dialect. Toch stamt de taal niet van het Portugees af en ook niet van het Castiliaans, want het *Mirandees* gaat terug op het *Leonees*, uit de tijd dat Miranda nog deel uitmaakte van het koninkrijk Léon. De isolatie en het feit dat de regio deel uitmaakte van Portugal hebben ervoor gezorgd dat deze taal tot op vandaag in Miranda verder leeft.

De toekomst van het *Mirandees* ziet er alles behalve zeker uit, slechts 15.000 mensen kunnen de taal nog spreken en in de stad Mirandela zelf is het *Mirandees* al uitgestorven. Als *Ihégua chaca*, de taal van de boeren, kon het *Mirandees* niet op tegen de *Ihégua fidalga*, de taal van de heren, en werd zo in Miranda door het Portugees verdrongen.

Vandaag is er in heel Portugal maar één leraar die aan één enkele middelbare school *Mirandese* les geeft. Er bestaat geen grammatika, geen officiële spelling en ook geen woordenboek, bovendien verschilt het *Mirandees* sterk van dorp tot dorp, zo spreekt men in Sendim al een volledig ander *Mirandees* dan in Fonte de Aldeia, dit hoewel de dorpjes hooguit een zestal kilometer van elkaar liggen. Daarin zou nu verandering moeten komen. In 1996 werd het *Mirandees* – vroeger dan in eigen land! – door de Europese Unie in de lijst van de 48 talen opgenomen en bevindt zich daarin op de 34ste plaats, als één van de meest bedreigde talen van Europa. Na lang aarzelen heeft zich een groep linguïsten van de belangrijke universiteiten bereid verklaard om samen met *Domingos Raposo*, de enige leraar *Mirandees*, een officiële spelling uit te werken.

Portugal was het enige land van de Europese Unie dat tot nu toe geen enkele minderheidstaal op zijn grondgebied had erkend. Met het *Mirandees* werd dus een precedent geschapen. Het belang van het officiële statuut van het *Mirandees* situeert zich voor Portugal echter niet alleen op linguïstisch gebied, het is ook een belangrijke symbolische overwinning in de strijd van het *Interior* voor culturele en sociale rechten van een regio die eeuwenlang verwaarloosd werd.

Jeroen Dewulf

(De auteur is leraar Nederlands aan de universiteit van Porto)

Mirandees wordt officiële taal in Portugal

over de regionalisering. De socialistische regeringspartij en de communisten verdedigen het voorstel, de behoudsgezinde oppositie is tegen. Maar wie er ook mag winnen, nu al staat vast dat de Portugese politiek nooit meer dezelfde zal zijn. Voor het eerst in de geschiedenis van het land wordt namelijk naar de stem van het arme binnenland geluisterd.

De eeuwenlange isolatie van de regio's *Trás-os-Montes*, *Beira Interior* en *Alentejo* heeft evenwel ook voordelen. Steden zoals Bragança in het noorden en Évora in midden Portugal, hebben hun culturele en architectonische erfgoed kunnen bewaren en

Meer geld om anderstaligen Nederlands te leren

De provincie Vlaams-Brabant voert vanaf zijn ontstaan, bijna vier jaar geleden, een gedurfde taalpolitiek. Deze politiek is een onderdeel van een integraal beleid, gericht op de versterking van het Vlaams karakter. Op initiatief van gedeputeerde Herman Van Autgaerden (VU), worden nu twee nieuwe stappen gezet. Ten eerste wordt het project *Nederlandse taalvaardigheid* in een aantal lagere scholen in de Vlaamse Rand verdergezet en uitgebreid. Ten tweede steunt de provincie de uitbouw van een *multimediale basiscursus Nederlands* voor anderstaligen.

TAALVAARDIGHEID

In de Nederlandstalige basisscholen van de Vlaamse Rand, is het aantal anderstalige leerlingen de jongste jaren nog fors gegroeid. Een wetenschappelijke steekproef, uitgevoerd in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant, leert dat gemiddeld 16 procent van de klasbevolking in lagere scholen anderstalig is. In sommige scholen worden de klassen zelfs voor meer dan de helft bevolkt door anderstaligen. Op initiatief van Herman Van Autgaerden werd daarom in december 1997

het project *Nederlandse taalvaardigheid* in een aantal lagere scholen in de Vlaamse Rand uitgewerkt. Het project beoogt het taalonderwijs te vernieuwen en de schoolteams te professionaliseren, om tot een verhoogde taalvaardigheid te komen. Dit gebeurt door *schoolgerichte navorming* van de schoolteams en door de uitwerking van een *inscholingspakket taalvaardigheid*. Telkens gaat bijzondere aandacht naar de omgang met de taalheterogene samengestelde klasbevolking. De uitvoering van dit project werd opgedragen aan het *Steunpunt Nederlands Tweede Taal* (NT2) van de KULeuven. De vraag vanuit het onderwijsveld om het project voort te zetten en uit te breiden is zeer acuut. De begroting voor 1999 voorziet bijkomende middelen voor uitbreiding naar kleuterscholen.

MULTIMEDIALE BASISCURSUS

Daarnaast heeft de provincie Vlaams-Brabant beslist om steun te verlenen aan de verdere ontwikkeling van een *multimediale basiscursus Nederlands* voor anderstaligen. Uitgangspunt is de vaststelling dat het huidige lesaanbod niet voldoet om de

doelgroep anderstaligen voldoende te bereiken. Deze problematiek heeft een brede waaier van onderwijs- en migrantenorganisaties bijeen gebracht in een consortium, met PRIC Limburg en Steunpunt NT2 als ruggengraat. Omwille van de hedendaagse evoluties op het vlak van afstandsleren en multi-media werd voor een basiscursus gekozen, waarin video, audio, tekst, grafiek en animatie geïntegreerd zijn.

De doelgroep bestaat bij voorrang uit laaggeschoolden, maar de cursus biedt ook mogelijkheden voor hooggeschoolden. Het product kan ingeschakeld worden in het bestaande lesaanbod, maar bijvoorbeeld ook *on-line* aangeboden worden op webstek. De Vlaamse regering wil middelen vrijmaken om voldoende computers te hebben in de taalcentra. Naast de financiële steun van Vlaams-Brabant, stellen ook andere overheden en private organisaties geldmiddelen ter beschikking. De realisatie van het eindproduct is gepland voor het jaar 2000, met het oog op een zo ruim mogelijke verspreiding onder de aanbodverstrekkers.

Op vele plaatsen gingen de voorbije weken herdenkingen van de Boerenkrijg door. Daarbij was zondag 25 oktober een sleuteldag, dag op dag 200 jaar nadat de opstand in Overmere was begonnen en van daaruit naar alle Vlaamse departementen en Waals-Brabant uitwaaierde. Uit de vloed van berichten brengen wij een klein overzicht.

◆ SAMENLEVING ◆

Een merkwaardig Boerenkrijgmonument

Tweehonderd jaar geleden, op 25 oktober 1798 (4 Brumaire van het jaar VII, van de Republikeinse kalender) was de opstand, later de Boerenkrijg genoemd, zowat algemeen in het huidige Vlaamse landsdeel.

Zowat alle lagen van de bevolking hadden zich verenigd in de strijd tegen het bezettingsleger van de Franse Republiek. Dat de Boerenkrijg zich op het platte land afspeelde was een vooraf opgezette en geplande zaak. Vandaar de benaming Boerenkrijg.

De bewering dat de grote steden niet aan de opstand deelnamen moet fel gerelativeerd worden. Slechts 15% van de totale bevolking woonde in steden, toen nog omwalde gebieden die bij het sluiten van de stadspoorten, door de bezettende macht gemakkelijk in bedwang gehouden werden.

SYMBOLIEK

Voor de Sint-Amandse Emmanuel Rollierkring en in samenwerking met een aantal andere organisaties en individuele medewerkers was zondag 25 oktober 1998 de voor de hand liggende datum, om een merkwaardig en vooral eigentijds huldegedenkteken of Boerenkrijgherdenkingspark open te stellen.

Inderdaad een hoogst merkwaardig en vooral eigentijds monument, mee door de grote verscheidenheid aan gebruikte materialen en door de aanwending ervan. Het liet de ontwerper, architect-kunstenaar Tjen Hammenecker (achterneef van priester-dichter Jan Hammenecker) toe, twee verschillende leef- en denkwerelden tegenover elkaar te stellen.

A. Deze van de organisch, door evolutie gegroeide samenleving, waarin met vallen en opstaan en soms erg moeizaam een antwoord wordt opgebouwd voor de vele vragen die elke gemeenschap en elk individu zich stelt, of waarmee ze geconfronteerd worden.

B. Deze van het onder de dekmantel van de universele rede opgedrongen imperialisme dat eigenmachtig beslissingen neemt, niet voor het welzijn van de anderen, maar wel ten bate van zichzelf. Het monument toont de imperialistische grootmacht die inbeukt op de organisch gegroeide samenleving. Bevelen komen vanuit het centrale hoofdbestuur en laten geen ruimte voor de eigen denkbeelden en de invulling van de dagelijkse gang van zaken.

Dit centralisme zal later overgenomen worden door de Belgische staat en van-

daag door het nieuwe Europese centralisme, dat zelfbestuur en de eigen politieke cultuur wil/zal uitschakelen.

Het gedeelte van de Franse Rede of de Nieuwe Orde is uitgebeeld en uitgevoerd in meetbare omschrijvingen als bol, piramide, vierkant en is uitgevoerd in koude materialen zoals staal, dolomiet, beton en rode verf.

ROLLIER

De identiteit en de ziel van een volk worden uitgebeeld door een kerkstructuur, een erf, haard, molen en ambachten en zijn uitgevoerd in warme materialen (= geborgenheid) zoals hout, vlechtwerk, natuurbaksteen, wijmen, kassei, gras, bomen en struiken.

Daarnaast is er de ruwbouw, in blokken arduin, van de Muur van het Verzet en de Rollierzuil. Dit laatste als hulde aan de drie gebroeders Rollier: Emmanuel, Juliaan en Jozef. De beeltenis van Emmanuel Rollier, leider van de opstand en het verzet, siert de muur van de weerstand.

Het geheel van dit Boerenkrijgherdenkingspark wordt ter plaatste uitvoerig toegelicht, samen met het historische verhaal van het verzet van 1798. Alles op goed en duidelijk leesbare panelen en in een aparte zithoek samengebracht.

Tijdens de openingsplechtigheid, die zeer talrijk bijgewoond werd, werd ondermeer het woord gevoerd door comitévoorzitter Amaat De Decker die er de aandacht op vestigde dat op 4 november 1798 op deze plaats de eerste openlijke veldslag van de Boerenkrijg geleverd werd en waarbij de overweldigers door Juliaan Rollier en zijn medestrijders teruggeslagen werden. Verder was er nog een toespraak van Karel Van Den Bossche die stelde dat „de overwonnenen niet altijd ongelijk hebben of hadden.”

488 WEST-VLAAMSE BOERENKRIJGERS

Na de heruitgave over de Boerenkrijg in West-Vlaanderen brengt werkgroep De Nederlanden nu ook een heruitgave van een lijst van 488 West-Vlaamse boerenkrijgers. Ook dit werk is van de hand van de voormalige redactiesecretaris van *Ons Heem*, e.h. Antoon Lowyck. Het gaat hier niet over een eenvoudige opsomming van namen. Elke boerenkrijger, of hij nu Cardoen, Breyne, Lammertyn, Sinnesael, Van Louwe of Vanseveren heet, krijgt bij zijn naam telkens de archiefuittreksels waarin hij wordt vermeld. Zo lezen we bij

Erf, molen en kerk verwijzen naar een wereld van geborgenheid.

In het Boerenkrijgherdenkingspark van St.-Amands wordt de Nieuwe Orde uitgebeeld door bol, piramide en vierkant.

boerenkrijger Jozef Legein uit Kachtem volgend getuigenis: „Men zag drie mensen voorbijkomen. Eén van hen droeg een sabel en twee pistolen, de anderen waren niet gewapend. Men achtervolgt de gewapende, die ontsnapt met een tweede. De derde vluchtte niet, hij werd aangehouden en naar het gemeentehuis gebracht. Hij verklaarde Jozef Legein te heten, knecht bij Frans Verhelle in Kachtem en door de andere boerenkrijgers gedwongen te zijn om mee te werken. Hij kent die boerenkrijgers niet en denkt dat ze van West-Rozebeke afkomstig zijn.”

Het „niet kennen” was de klassieke truuk om elkaar te beschermen. Aan de hand van dit archiefmateriaal zullen vele West-Vlamingen een beeld krijgen van de plaatselijke boerenkrijg of zelfs een deel van hun familiegeschiedenis kunnen reconstrueren.

⇒ 488 West-Vlaamse Boerenkrijgers. 450 fr. op rek.nr. 892-2301582-52 van Werkgroep de Nederlanden-Poperinge, met vermelding van „Lijst 488”.

DE WOUDEGEZELLEN VAN HET VRIJBOS

Franz Denys gaf gedurende twee jaar en tot verleden week het eenmanstijdschrift 't Palmtakje uit, dit was bedoeld om in West-Vlaanderen de Boerenkrijgherdenkingen voor te bereiden. Nu onderzoekt Franz wat er gebeurde met de ongeveer 40 mannen die in en rond Houthulst gegroepeerd leefden om te ontkomen aan de dienstplicht in het Franse leger. In de verslagen van de Koninklijke Commissie voor de Geschiedenis, (9 november 1846, bulletin nr. 12, blz. 216-217) staat over

„de woudegezellen” het volgende geschreven.

„In 1813-14 was er een bende dienstweigeraars „refractaires” die in het Vrijbos van Houthulst huisde. Tijdens de laatste maanden van de Franse bezetting vormde die bende er een kleine woudepubliek. De groep bestond uit ongeveer 40 jongeren. Er bestonden zekere leefregels en ook een verdedigingssysteem om iedere gendarme of veldwachter buiten te houden. Hun bewapening bestond uit sabels, geweren, pistolen, knuppels, enz.

Wanneer er monddoorraad ontbrak, trok een groepje van 4 tot 5 man naar een hoeve of een gehucht om voorraad op te eisen. Toch veronderstelde men dat er een stilzwijgende overeenkomst bestond tussen boeren en de bende Vlaamse brigands.”

Een laatste oproeping voor het Franse leger dateerde van november 1813. Een besluit van de Bondgenoten en het voorlopig militair bestuur van België om geen misdrijven in verband met de dienstweigering te vervolgen, kwam slechts in de zomer van 1814. De woudegezellen hebben 7 tot 8 maanden in het Vrijbos geleefd. Wie kent er verhalen over hen en worden deze nog verder verteld?

Waren er ook „woudegezellen” in andere bossen of streken van Vlaanderen? Zijn er plaatselijke kerk- of gemeentearchieven die over hen handelen?

Alle informatie daarover is welkom bij Franz Denys, Agavendreef 11, 1070 Brussel

In een volgende uitgave wordt aandacht besteed aan andere initiatieven en uitgaven i.v.m. de Boerenkrijg.

St.-Amands zet twee werelden tegenover elkaar.

Herdenking 11 november 1918-1998

♦ UIT DE REGIO ♦

van Edmond Van Den Bosch, vervolgens trekt de tocht naar het kerkhof in Le-deberg-Pamel (Lostraat) met bloemenhulde aan het graf van mr. Hendrik Bor-ginon. Rond 16u.30: bloemenhulde aan het oorlogsmonument van Pamel. De dag wordt besloten met een koffietafel en toespraken door ere-senator Rika De Backer-Van Ocken, dr. Frans Jos-Verdoodt en dhr. Roger Gallant. Dankwoord door Luc Meirlevede namens VOS-Roosdaal.

LEUVEN

Op zondag 8 november organiseert VOS-Leuven een Vlaamse Vredesdag. Eucharistieviering om 11u. in de Sint-Pieterskerk met als celebranten e.h. deken De Kelver en e.p. Aernoudts. Het koor *Die Kele* zal de drie-stemmige mis van Armand Preud'homme uitvoeren o.l.v. pater Joris Backeljauw, met aan het orgel Raf Desmedt. Na de mis naar het spijshuis Lyrique voor het middagmaal. Deelname hieraan kost 500 fr., te storten op rek. nr. 979-5221016-93 van VOS-Leuven met vermelding „Maaltijd 8 november”.

BRUSSEL

Op 10 november organiseert VOS-Brussel om 20u. in de Finisterrae, de stemmige kerk van pastoor Staf Nimmegeers in hartje Brussel, een sfeervolle Vredeswake met een fijnzinnig programma over pacifisme, in muziek en poëzie. De bezinningsavond wordt opgeluisterd door het gemengd koor *De Stem-Band*, o.l.v.

Jan Goovaerts, uit Grimbergen. De gelegenheidsrede wordt gehouden door prof. Ludo Abicht.

☞ *Kaarten (300 fr., VOS- en vvk. 250 fr.) in het Contact- en Cultuurcentrum, Vooruitgangstraat 323 te 1000 Brussel (201.04.04) of de Markten, Oude Graanmarkt 5 te 1000 Brussel (512.34.25), of door storting op rek.nr. 000-0648716-77 van VOS-Brussel met vermelding van het aantal kaarten.*

ANTWERPEN

Op 11 november wordt in de O.-L.-Vrouwkathedraal te Antwerpen om 11 uur een *Vredesmis* opgedragen, waarbij gebeden wordt voor allen die de dood vonden in oorlog, onderdrukking en ter-reur.

Deze Vlaamse Vredesmis wordt opgedragen door pater Gisleen Windey s.j., voorzitter van IJzerstichting, en de vredes-homilie wordt gehouden door e.h. deken Verhaert.

De 11 november van dit jaar is een bijzondere, die dag in het 80 jaar geleden dat de Grote Oorlog beëindigd werd. Hierbij geven we een overzicht van enkele manifestaties.

PAJOTTENLAND

Op zondag 8 november gaat de 2de Vredes-tocht van het Pajottenland door.

Om 11u. wordt samengekomen aan het oud-gemeentehuis van Wambeek (Ternat), ooit het geboortehuis van IJzersymbool Bert Willems. Hugo Van Hemelryck, voorzitter van VOS-Brabant en lid IJzerbedevaartcomité leidt de tocht in. Daarna gaat het richting

Borchtlombeek met om 13u.30 een bloemenhulde aan het oorlogsmonument door Roger Gallant, voorzitter van NSB-Dilbeek en NVW-Groot-Dilbeek (Nationaal Verbond Werkweigerders en Weggevoerden) en door Frans-Jos Verdoodt, voorzitter ADVN en lid IJzerbedevaartcomité. Op het kerkhof bloemenhulde aan het graf

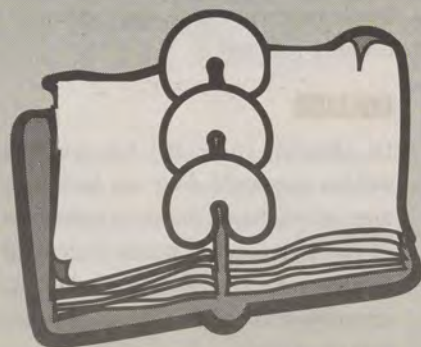
8

23ste Vlaams-Baskische feestavond

Sinds 1975 organiseert het Vlaams Steuncomité voor Baskische Scholen (FLIK) jaarlijks een solidariteitsfeest. Bezieler achter deze enthousiaste organisatie is priester Ludo Docx, die al jaren in Baskenland woont. De opbrengst van de avond gaat telkens integraal naar de werking van Baskische schooltjes in Frans-Baskenland. Daar moet men nog steeds opboksen tegen het Frans anti-Baskisch centralisme. Dit jaar richt de solidariteit zich op Ochtikenia, een gemeenschapshuis in Senpere dat onderdak zal verschaffen aan lokale Baskische verenigingen en jeugdinitiatieven. De drie voorbije zomers werkte er een ploeg jonge Vlamingen. Nu wordt ook financieel hulp geboden. Senpere ligt in hartje *Lapurdi* (Labourd), de kustprovincie die bedreigd wordt door industrieel toerisme. Om het project te steunen zal op zaterdag 7 november in de Ruitershal van de Hemelhoeve te Brasschaat voor de 23ste keer een rasechte Baskenavond gehouden worden. Naast een hommage aan cultuurmilitant Jean-Louis Maitria (WIJ, 27 augustus jl.) staan volksmuziek, txistulari's, dans én lekkere Riojawijn op het feestprogramma. Allen van harte welkom!

☞ *Het feest begint om 20u. Voor kaarten (200 frank) kan u storten op rekeningnummer 404-1040711-50 van het Vlaams Steuncomité voor Baskische Scholen te 2020 Antwerpen. Informatie en inschrijvingen: Dirk Heyman (tel. 03/887.21.82).*

OOST-VLAANDEREN

■ **Za. 7 nov. HERZELE:** Eetfeest van VU-Herzele in zaal Da Vinci te Ressegem. Vanaf 19u. Ook op 8/11 van 11u.30 tot 14u.30.

■ **Vr. 13 nov. LEDE:** Feestelijke opening van Den IJzer, de thuis van alle Vlamingen en van de sociaal-culturele vereniging vzw „Priester Daens”. Om 20u. in de Nieuwstraat 32 te Lede. Info: 053/80.48.22.

■ **Za. 14 nov. GENTBRUGGE:** Uitreiking van de 11de Torenwachtersprijs aan componist-dirigent Dirk Brossé. Om 14u.30 in de in de trouwzaal van het Dienstencentrum Gentbrugge, Braemkasteelstraat 29-45, 9050 Gentbrugge. Org.: J. Goosenaertskring Gent-Brugge-Ledeberg. Info: Lieve Robert, Weverboslaan 26, 9050 Gentbrugge, 09/231.19.41.

■ **Di. 17 nov. NINOVE:** „Minder dood dan de anderen”. Film aangeboden door VVVG-Ninove, samen met koffie, koeken en kletsen. Om 14u.30 in Buurthuis Pollare, hoek Hoogstraat en Nekkersput te Pollare.

■ **Vr. 20 nov. OOSTAKKER:** Kamerlid Karel Van Hoorebeke over „Meer werk door meer Vlaanderen”. Om 20u. in zaal café „De Spiegel”, Oostakkerdorp 8 (rechtover de kerk). Org.: VU-St.Amandsberg-Oostakker.

WEST-VLAANDEREN

■ **Za. 7 nov. IEPER:** Sint-Maarten komt op bezoek met VVI. Van 14 tot 18u. Ook op 8/11 van 14 tot 17u. Na deze uren zijn de Ieperse deelgemeenten en Zonnebeke aan de beurt. Wie een bezoekje wenst betaalt 80 fr. per kind en schrijft in voor 3/11. Info: tel. 057/20.24.68.

■ **Ma. 9 nov. ROESELARE:** Criminaliteit en ouderen. Uiteenzetting door It. Soberon (Rijkswacht). Om 14u.30 in de Conferentiezaal Parochiaal Centrum, Katentstraat. Org.: VVVG-Roeselare.

■ **Di. 10 nov. OOSTENDE:** Gespreksavond met Patrik Vankrunkelsven. Om 20u.30 in feestzaal Icarus, Nieuwpoortsesteenweg 945 (vlakbij vliegveld). Toe-

gang gratis. Org.: VU-Oostende. Info: Jo Durlinger, 059/32.19.88.

■ **Di. 10 nov. IZEGEM:** Cursus „Europalia Tsjechië. 1000 jaar architectuur, sierkunsten en cultuurgeschiedenis.” (1ste deel). Docente: lic. Machteld De Schrijver. Om 20u. in de Plantynzaal van de Stadsbibliotheek. Info en inschrijvingen: Joséé Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

■ **Vr. 13 nov. KORTRIJK:** Daguitstap naar Brugge met geleid bezoek aan de unieke tentoonstelling „Van Memling tot Pourbus” om 11u. Vertrek met de trein om 9u.46 stipt vanuit het Kortrijks station. Deelname 250 fr. p.p. (toegang museum + gids). Org.: FVV-Kortrijk. Inschrijven bij B. Deconinck-Damiens (056/21.26.99).

■ **Ma. 16 nov. BRUGGE:** Brugge Culturele Hoofdstad 2002. Bespreking tussentijds rapport met toelichting door Bart Caron, culturele informateur. Om 20u. in Hot Jan Brito, Frère Fonteinestraat 1 te Brugge. Org.: VU-Groot-Brugge i.s.m. VLCD. Deelname gratis.

■ **Di. 17 nov. IZEGEM:** Cursus „Europalia Tsjechië. 1000 jaar architectuur, sierkunsten en cultuurgeschiedenis.” (2de deel). Docente: lic. Machteld De Schrijver. Om 20u. in de Plantynzaal van de Stadsbibliotheek. Info en inschrijvingen: Joséé Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

■ **Di. 24 nov. IZEGEM:** Cursus „Europalia Tsjechië. 1000 jaar architectuur, sierkunsten en cultuurgeschiedenis.” (3de deel). Docente: lic. Machteld De Schrijver. Om 20u. in de Plantynzaal van de Stadsbibliotheek. Info en inschrijvingen: Joséé Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

■ **Wo. 25 nov. BRUGGE:** Diamontage door Guido Cabuy over „Egypte, land van de farao's”. Om 14u. in de Magdalenazaal, Violierstraat 7. Na de activiteit is er koffietafel voor wie dit wenst. Org.: VVVG-Brugge-Noord.

■ **Do. 26 nov. IZEGEM:** Vijftien jaar Studio Brussel en jongerencultuur, door Jan Hautekiet. Om 20u. in de Bar van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord, Kruisstraat 15. Toegang: 80 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

■ **Za. 28 nov. IZEGEM:** Geleid bezoek aan 2 Europaliantentoonstelling in Brussel (14u.30): Praag Art Nouveau (Paleis voor Schone Kunsten) en Juwelen uit Bohemen (Galerij van de KB). Info en inschrijvingen: Joséé Bogaert, Kortrijksestraat 166, tel. 051/30.10.39. Org.: VSVK.

■ **Do. 10 dec. TIELT:** Dr. Wim Lagae spreekt over „De invoering van de Euro: achtergronden en gevolgen”. Om 20u. in keldertheater Malpertuis, Sint-Michielstraat 9. Org.: A. Vanderplaetsekring Tielt. Deelname 100 fr. Info: Hilde Houwen (051/20.42.94 - 09/223.77.42).

VU IS idee over kerkbelasting niet ongenegen

De VU vindt dat de idee van Maystadt waarbij iedereen via zijn belastingsbrief jaarlijks een bijdrage aan de kerk van zijn keuze laat storten, niet ver genoeg gaat. De erkende godsdiensten en de georganiseerde vrijzinnigheid kunnen via belastingen worden gefinancierd, maar de mensen moeten ook het recht hebben om hun bijdrage een andere bestemming te geven. Caritatieve verenigingen of verenigingen met een zinvol maatschappelijk doel zoals bv. vredes-, natuur- en mensenrechtenorganisaties komen daarom in aanmerking. Op dergelijke wijze wordt de gemeenschapszin gestimuleerd. De VU pleit uiteraard voor een volledige scheiding tussen kerk en staat. Dat de fi-

nanciering via een belastingsbrief, dus via de staat, wordt georganiseerd, is louter praktisch. De staat is dan een administratief instrument dat deze bijdragen ontvangt en doorstort.

Gemeenten betalen nu massa's geld om in het onderhoud van de kerkgebouwen te voorzien. Het zou misschien interessant zijn om aanvullend op het systeem van het Duitse *Kirchensteuer* een gelijkaardig principe via de gemeentebelasting toe te passen. Zo kunnen de voortdurende budgettaire tekorten van de kerkfabrieken - tekorten die toch worden verhaald op de gemeentebegroting - op een andere manier worden aangevuld.

UIT DE REGIO

De misviering wordt verder opgeluisterd met gedichten en liederen van Anton van Wilderode en met zang door Kathleen Segers en het knapenkor van de kathedraal.

Stanislas Deriemaeker bespeelt het grote orgel. Een papaver zal aan alle aanwezigen uitgereikt worden.

DIKSMUIDE

Het Verbond VOS en het IJzerbedevaartcomité nodigen uit op de jaarlijkse her-

denking in de IJzertoren te Diksmuide. Vanaf 14u. worden in de Toren nieuwe treden ingehuldigd. Om 15u. is er een misviering waarna om 15u.30 IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe verwelkomt.

Op het programma staan o.m. een videomontage over WO I door Karel Van Reeth en een optreden van Alfred den Ouden en Els van Kerchove.

Een toespraak door VOS-voorzitter Hugo Thibaut besluit de herdenking.

VLAAMS-BRABANT

Za. 7 nov. VILVOORDE: Haantjeskermis van VU-Vilvoorde-Peutie. Van 18 tot 22u. in het OLV-College, Heldenplein, Vilvoorde-centrum (naast stedelijk zwembad, dichtbij OLV-kerk). Ook op zo. 8 nov. Van 12 tot 16u.

Za. 7 nov. ROTSELAAR: Uitreiking van de Frans Drijversprijs 1998 aan Richard Celis, voorzitter Comité Vlaanderen-Europa 2002. Om 20u. stipt in de zaal van de gemeentelijke basisschool, Sint-Jansstraat 82-87 te Werchter (ingang Jan Bolsstraat). Laudatio door Lode Franssens. Org.: Vlaanderen Morgen Culturele Vereniging Rotselaar. Met muzikale opbouw en receptie.

Zo. 8 nov. PAJOTTENLAND: 2de Vredestocht Pajottenland. Langs Wambeek, Roosdaal, Borchtlombeek en Pamel. Vertrek om 11u. aan het oud-gemeentehuis in Wambeek. Na de tocht is er om 17u. koffietafel „Bij Monsken“ te Roosdaal, met toespraken door Rika De Backer, dr. Frans-Jos Verdoodt, Roger Gallant en Luc Meirlevede. Org.: VOS-afdelingen van Roosdaal, Okegem-Denderleeuw, Brussel en Brabant.

Di. 10 nov. WEMMEL: Jan Caudron spreekt over „De nieuwe medische cultuur“. Om 20u. in CC De Zandloper. Org.: DF-Wemmel.

Za. 14 nov. AFFLIGEM: Eetfestijn van VU-Affligem. Van 18 tot 21u. in de Parochiezaal van Essene (achter de kerk). Ook op zo. 15 nov. van 11u.30 tot 16u.

Za. 15 nov. KRAAINEM: 1ste Tweedehands Boekenmarkt. Van 10 tot 18u. in het Gemeenschapscentrum De Lijsterbes, Lijsterbessenbomenlaan 6. Org.: Uilenspiegel Kraainem. Info, schenkingen, inschrijvingen: Fam. Platel, 02/720.20.69.84.

Vr. 20 nov. OVERIJSE: „Moet Brussel de hoofdstad van Vlaanderen blijven?“. Debatavond m.m.v. Peter De Roover (VVB) Jan Van Dooren (VEV), Paul Corthouts (kabinet Grouwels) en Rik van Cauwelaert (Knack). Om 20u. in CC Den Blank, Begijnhof 11. Org.: Rodenbachfonds i.s.m. Masereelfonds.

Vr. 27 nov. DILBEEK: Kaas- en wijnavond van het arr. Halle-Vilvoorde. Van 18u.30 tot 22u. in de zaal van het Arr. Secretariaat, Ninoofsesteenweg 230 te Dilbeek.

Zo. 6 dec. HEEMBEEK: Sinterklaas-Brunch. Vanaf 10u.30 in het Forum (Familia), Frans Vekemansstraat 131. Reservations: Mark De Doncker (02/219.49.30). Org.: VU-Heembeek-Mutsaard-Haren.

LIMBURG

Vr. 13 nov. GENK: Dodenherdenking met aangepaste videoprojectie, en inschrijving voor Joelfeest van 12 decem-

ber in Nijlen. Om 15u. in De Slagmolen. Org.: SMF-Limburg.

ANTWERPEN

Za. 7 nov. BOECHOUT: Viering 30 jaar VU-Boechout-Vremde. Gast spreker: Patrik Vankrunkelsven - optreden Geert Hautekiet - Dansfeest. Deuren: 19u.30. Gildenhuis, St.-Bavoplein 8. Kaarten: 200 fr., info: Koen T'Sijen, 03/454.48.03.

Vr. 13 nov. WOMMELGEM: Kaas- en Wijnavond. Om 19u. in Home Sint-Jozef, Kallemont 1. Deelname: kaas 350 fr., vlees 275 fr. Inschrijven tot 10/11 bij Ward Herbosch (03/353.68.94). Org.: KK Jan Pui-mège.

Za. 14 nov. NIJLEN: Kleinkunst-avond met Louis Verbeeck. Om 20u. in zaal Kempenland. Org.: Vlaamse Kring Nijlen.

Vr. 20 nov. TONGERLO: Dodenherdenking met aangepaste videoprojectie, en inschrijving voor Joelfeest van 12 december in Nijlen. Om 15u. in 't Abdijke. Org.: SMF-Kempen.

Di. 24 nov. HOVE: Vlaming zijn in Brussel. Sven Gatz over de toestand van Brussel vanuit een politieke, institutionele, maatschappelijke en demografische invalshoek. Om 20u. in het CC De Markgraaf, Kapelstraat 8. Org.: DF-Hove i.s.m. VCLD. Info: 455.65.46.

Wo. 25 nov. TURNHOUT: Jean-Marie Bogaert spreekt over „Hoe 'Vlaams' is Vlaams het parlement?“. Info: 014/41.45.79 en 014/61.38.67. Org.: Vlaamse Kring Turnhout en Vlaamse Kring Noorderkempen i.s.m. VCLD.

Vr. 27 nov. BERCHEM: Quiz-avond met Bob Bolsens. Om 20u. in het CC Berchem, Driekoningenstraat 126 (zaal Apollo). Ploegen van max. 6 personen. Inschrijven (100 fr.p.p.) tot 25/11 bij Thea Van Gelder (03/321.19.86). Org. Vlaamse Kring Berchem.

Zo. 29 nov. LAAKDAL: Eetfestijn Nieuw-VU. Van 11u.30 tot 15u. in het Buurthuis van Veerle-Heide. Diverse menu's aan democratische prijzen. Inschrijven bij Chris Hermans vóór 21/11, ook voor info: 013/66.52.97.

Zo. 29 nov. ANTWERPEN: Alliantiemoment VU en ID21. Vanaf 14u.30 in de Arenbergschouwburg. Welkom!

Zo. 29 nov. KESSEL: Aperitiefdebat van Het Tankschip 1998 over „Word jij graag met een kluitje in het riet getuurd?“. Van 10u.30 tot 12u.30 in de basisschool Bisterveld, Nieuwstraat 26. M.m.v. Kris Van Dijk, VU-Vlaams Volksvertegenwoordiger. Deelname: 70 fr., aperitief inbegrepen.

Do. 10 dec. ANTWERPEN: Theatergroep Authentiek speelt „De rat van Sint-Andries“ voor de Vlaamse Aktie- en Kultuurgemeenschap. Kaarten aan 400 fr. op het secretariaat, Paleisstraat, tel. 03/238.82.08 - 03/288.58.80).

Mechelen, pilootstad in onveiligheid?

Op een CVP-debatavond over veiligheid werd harde taal gesproken aan het adres van de Mechelse burgemeester Geert Bervoets (SP). Met de hete adem van een dreigend Vlaams Blok in de nek eist de CVP fundamentele bijsturingen. De Volksunie, afdeling Mechelen, reageert...

ONBELEID

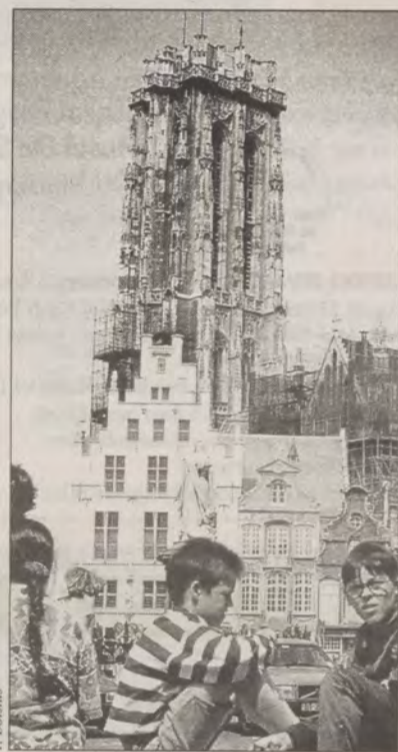
Het probleem van de toenemende onveiligheid is niet nieuw, maar bestaat sinds vele jaren. De vorige burgemeester, van CVP-signatuur, heeft daar weinig aan verholpen. En alhoewel zij daartoe over de nodige instrumenten beschikt, heeft de lokale CVP binnen de huidige coalitie te weinig gedaan om het „onbeleid“ van SP-burgemeester Geert Bervoets bij te sturen. Dat zij nu scherp uit de hoek komt tegen haar rode coalitiegenoot heeft dan ook veel te maken met electorale profileringsdrang. De grote verdeeldheid binnen de coalitie wordt pijnlijk geïllustreerd. Hoe kan een dergelijk stadsbestuur nog goed besturen?

Toch is het positief dat alvast één meerderheidspartij bereid is om een einde te maken aan de geheimdoenerij rond en de bagatellisering van de onveiligheid. Het debat moet dan wel gevoerd worden in eerlijke termen en niet zoals het Vlaams Blok dat doet. De VU van Mechelen kan zich wel vinden in de versterking van een selectief repressiebeleid, dat (jeugdige) criminelen - migranten en autochtonen - in probleemwijken hard aanpakt. Om dit waar te maken moeten lokale politie en parket bijkomende federale geldmiddelen krijgen.

Ook de VU wil van Mechelen een pilootstad van het Octopus-akkoord maken. Bijzondere aandacht moet gaan naar alternatieve straffen. Men kan immers moeilijk elke kleine crimineel gevangen nemen, wat trouwens vaak contraproductief werkt. Om van Mechelen een veilige stad te maken is bovendien meer nodig. Veiligheidsbeleid is meer dan ordehandhaving, een bevoegdheid die de wet helaas uitsluitend aan de burgemeester toewijst. Daarnaast is er nood aan een flankerend beleid, gericht op het bieden van een beloftevol toekomstperspectief aan sociaal zwakkeren en kansarmen.

INBURGERING

Op het vlak van onderwijs en tewerkstelling moeten er doortastende maat-

regelen komen. Het mag niet dat migrantenmeisjes in een studierichting zonder toekomst samengezet worden, zoals in een bepaalde katholieke school in Mechelen (debat Masereelfonds, dd. 21 okt. 1998). Wat de tewerkstelling betreft, blijft het wachten op de eerder beloofde beleidsinitiatieven. De eigen stadsdiensten en gemeentepolitie geven alvast niet het goede voorbeeld, al is er op dat vlak recent wel enige vooruitgang merkbaar.

Verder moet ook het migrantenbeleid dringend bijgestuurd worden, zoals reeds eerder gevraagd door de Mechelse Volksunie. Verwezen kan worden naar het VU-plan van 1991 en, meer recent, het voorstel over inburgeringsplicht van gemeenteraadslid Koen Anciaux. Zelfredorganisaties kunnen zinvol bijdragen tot de integratie van migranten, maar moeten door de stad in handen gehouden worden. Zo mogen de gemeentelijke subsidies aan jeugdhuis *Rzoezi* in geen geval een „blanco cheque“ zijn.

Tenslotte wil de Volksunie vanuit de oppositie meewerken aan „meer veiligheid“ in de stad. Want veiligheid is geen opdracht van de burgemeester of de meerderheid alleen. Toch is het niet nodig om een bijkomende veiligheidsraad of -commissie op te richten. Het volstaat om de democratisch verkozen gemeenteraad zijn rol te laten spelen. De gemeenteraad kan zelf wel uitmaken of het daarbij andere partners wil horen en/of wil betrekken.

ALLIANTIE- MOMENT VU EN ID21

Zondag 29
november 1998

Antwerpen -
Arenbergshouwborg

Aanvang: 14u.30

Welkom!

Buizingen

De 30ste pensenkermis van VU-Buizingen bracht opnieuw heel wat getrouwen en eetgragen samen. Hier de uitslag van de tombola „Eetwaardekaarten“:
1014 - 1048 - 1088 - 1126 - 1152 - 1172 - 1208 - 1239 - 1267 - 1325 - 1341 - 1385 - 1417 - 1464 - 1493 - 1513 - 1539 - 1576 - 1613 - 1655 - 1686 - 1710 - 1750 - 1781 - 1819 - 1848.

Vervolgens de uitslag van de tombola „Steunboek“:
1. Sterké-De Villé; 2. Marcel De Meyer; 3. Loni Dannau; 4. Frans Vanvoisem; 5. Mommens-Piek; 6. Lieve Weverbergh; 7. Els pauls; 8. Roger Boschmans; 9. Reinhilde Raspoet; 10. William Vanhooren; 11. Pieter De Greef; 12. Sabine Vanhaelen; 13. Joris De Mol; 14. P. De Vroede; 15. Lieve Derudder; 16. Etien Gits; 17. Luc Petit; 18. De Win-Van Keer; 19. Fred Fierens; 20. Meurisse-Vanden Abbeele; 21. Hilloné D'Hondt; 22. Raf De Moor; 23. Stefaan Cornelis; 24. Louis Raes; 25. Sylvère Meersdom; 26. Albert Leunens; 27. Hubert Sergeant; 28. Willy Verslype.

Al deze prijzen mogen afgehaald worden bij Juul Denayer, Kornijkveld 7 te Buizingen (tel. 356.30.25). Het bestuur en de mandatarissen danken van harte alle schenkers van prijzen, de vele medewerkers en niet het minst het grote aantal bezoekers aan het 30ste eetfestijn van VU-Buizingen.

(jd)

GEPENSIONEERDE
BINNENHUISCHILDER NEEMT
NOG WERK AAN.
350 FR. P/U + BTW.
ENKEL ERNSTIG WERK. OOST-VL
VOOR CONTACT: REDACTIE WIJ

Brood- en banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

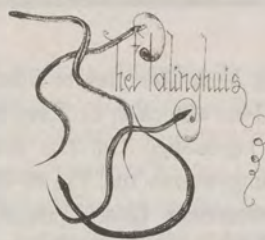
**SPECIALIST
VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Wenst U meer informatie over de
advertentiemogelijkheden
in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar

Els Decoster

op het nummer 02/481.78.59

*De familiezaak met traditie
sedert 1910*
Marleen en Annetie Pauwels
Cude Brugstraat 16
9200 (Schoonaarde) Dendermonde
Tel. 052/42.32.46

Afhalen van palinggerechten mogelijk

Openingsuren: van maandag tot en met donderdag:
12 uur tot 14.30 uur - 18 uur tot 21.30 uur
Zaterdag: 18 uur tot 22 uur
Zondag: 12 uur 21.30 uur
Verlofperiode: de maand december

10 km Brugge/Oostende
Hotel DE STOKERIJ
Oudenburg tel. 059/26.82.97
fax 059/26.89.35

CUPIDO ROMANTICA: 1 overnachting in luxe kamer met dubbele whirlpool, fles champagne, Gastromenu met kreeft. 5.800 fr. p.p. Extra nacht 2.400 fr. p.p.
ARR. JAN BREYDEL: 2 overnachtingen in luxe kamer met douche, 1 x gastro-menu, 1 x 4 gangenmenu 6.400 fr. p.p.
Steeds ontbijt tot 12 u.! kamer beschikbaar tot 15 u.
Gratis fietsen en routes. Sauna beschikbaar.
Alle voorzieningen voor rolstoelgebruikers.
Zie ook teletekst Eurosport!
E-mail: Hotel De Stokerij@flanderscoast.be.

10

HAAL MEER UIT

De literaire oorlog voor 10 WIJ-lezers

De Grote Oorlog leeft verder in het geheugen van het Vlaamse volk, in bijna elke familie werd minstens één gesneuvelde betreurd. De herinnering wordt ook levendig gehouden door de boeken die oud-strijders over het leven aan het IJzerfront hebben geschreven. Frederik Deflo spoorde ze op en telde 79 prozawerken. In zijn studie *De literaire oorlog* vertelt hij hoe deze verhalen tot stand kwamen en welke rol zij hebben gespeeld. Prof. dr. Romain Van Eenoo (UG) beoordeelde de studie als „...een schitterend vuurwerk, een impressionistische schilderij waarbij met rake toetsen een ganse sfeer vrij precies geëvoceerd wordt.“

De redactie biedt 10 lezers een exemplaar van de studie aan. Een beschrijving van de inhoud leest u alvast op blz.16. Lezers die het boek wensen te ontvangen, sturen bijgaande volledig ingevulde bon naar Redactie WIJ, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.
Fax: 02/ 219.97.25.
Lottrekking zal bepalen wie het boek krijgt toegestuurd.

ANTWOORDBON

Naam:
Adres:

Wenst een exemplaar van *De literaire oorlog*.

VLAAMS-NATIONAAL
WEEKBLAD

Alle stortingen van
abonnementen en redactie
op rekeningnummer
435-0272161-59 van WIJ,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30
Fax 02/219.97.25
E-mail
redactie@vpri.be
Jaarabonnement 1.800 fr.
Los nummer 35 fr.
Dit nummer werd dinsdag
j. l. om 14 u. afgesloten.

Een uitgave van het
Vlaams Pers-, Radio- en
TV-instituut v.z.w.

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteurs:
Eric Van de Castele
Geert Vranken

Secretariaat:
Hilde De Leeuw

**Verantwoordelijk
uitgever:**
Bert Anciaux
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reclameregie:
Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.59
Fax. 02/481.78.82

DEZE WEEK IN KNACK

<http://www.knack.be>

OMSLAGVERHAAL ASIEL IN DE KERK

"De eerste kathedralenbouwers stonden met hun voeten in de modder en wisten dat ze nooit het afgewerkte bouwsel zouden aanschouwen. Ooit komen er open grenzen, maar ik zal het niet meer meemaken." De Kerk neemt het voortouw in het stille verzet tegen het Belgische asielbeleid en gooit de kerken open voor "sans papiers". Als vluchten alleen nog in de kerk kan: Knack bezocht de asielzoekers in de Brusselse Begijnhofkerk en sprak er met pastoor Daniël Alliët.

KRISTIEN HEMMERECHTS IN INDIA

"Ik veeg mijn kont af met wc-papier én met mijn rechterhand, dezelfde hand waarmee ik eet en die ik gebruik bij de liefde. Ik baad me in een kuip, en was dus mijn gezicht en voeten in hetzelfde water. Ik eet rundvlees. Ik hou mijn schoenen binnenshuis aan. En, o summum van bezoedeling, ik menstrueer. Het mag een mirakel heten dat ik niet word gestenigd of op een brandstapel gesleurd." India, het land van stront en jasmijn: een reisverhaal van Kristien Hemmerechts.

OP BEZOEK BIJ DE STAATSVEILIGHEID

De Staatsveiligheid zit met een probleem: er werden teveel mensen geficheerd en dus maakt de Dienst Uitzuivering nu een selectie van de dossiers die moeten worden vernietigd. Heeft de Staatsveiligheid ook een dossier over u? "Het is een mythe dat iedereen, die hier geregistreerd is, levenslang gevolgd zou worden. Integendeel, veel dossiers blijken na het aanleggen ervan, nooit meer geraadpleegd of aangevuld te zijn." Chris De Stoop op de Staatsveiligheid: een exclusieve rondleiding.

WEEKEND KNACK: CLAIRE DANES - DE PRINSES VAN HOLLYWOOD. DE MODE VOOR VOLGENDE ZOMER. ONGEWENST KINDERLOOS. HEMELSE TRUFFELS

Een vette keuken,...

◆ BOEKEN ◆

'Een vette keuken, een mager testament' zo wil het spreekwoord het. Wie goed leeft, spaart weinig. En omdat in het hiernamaals geld geen rol meer speelt, is het ook niet zo erg om nu alvast goed te leven. Kookboeken - en zeker het resultaat daarvan - dragen daar ongetwijfeld toe bij.

Zoals het erg mooie 'Het grote kookboek' van Lannoo, een vertaling van het dit jaar uitgegeven 'Die grosse Kochschule' van Monika Kellerman. Het is een bijzonder fraai uitgegeven - meer dan 1.000 recepten en al evenveel kleurenfoto's! - werk geworden dat uiteenvalt in 8 grote delen waarbij het eerste ('Warenkennis en keukentechnieken') kan beschouwd worden als de basis en de rest - de klassieke verdeling vis, vlees, gevogelte, ... - als een rijkelijke aanvulling daarop. Middels de uitstekende illustraties - niet alleen van smakelijke feestgerechten, maar ook van de bereidingswijze, wordt het koken er ongetwijfeld een stuk gemakkelijker op. Voor de prijs hoeft u de aanschaf ervan alvast niet te laten.

Duurder, maar ook stijlvoller uitgegeven, is 'Wijn, van rank tot drank. Alles over de wereld van de wijn', ook al van Lannoo en ook al een vertaling vanuit het Duits. Auteur Jens Priewe neemt de lezer mee op zijn tocht van bij de druiven - met flink wat aandacht voor de geschiedenis van de wijnbouw - tot de prettigste aspecten van wijn: het proeven en het drinken. Rijkelijk geïllustreerd en werkelijk niets aan het toeval overlatend. Dit is een prachtig geschenkboek over wijn.

Dat kookboeken ook best zonder foto's kunnen bewijst 'Italiaanse smaken - Antipasti' van Florine Boucher, uitgegeven bij Nijgh & Van Ditmar. Deze uitgave bevat de recepten van ruim honderd zgn. 'antipasti', kleine voorgerechten uit de Italiaanse keuken. De keuze is zeer ruim (o.a. met groenten, vis, vlees, pizza's, ...) en het boek bevat ook een overzicht van de belangrijkste ingrediënten en kookgerei. Prettig detail: de recepten vertellen nooit voor hoeveel personen ze bestemd zijn: anti-pasti eet je immers zelden alleen en bovendien staan er meestal meerdere kleine gerechtjes op de tafel. Voor de toekomstige Felicés onder u!

SEIZOENEN EN BLOEMEN

Mascha Hoogeboom, bekend van het Nederlandse tv-programma 'Koken met Sterren', kon van haar hobby haar beroep maken. Omdat haar kijkers zo aardig waren te bellen naar de tv-redactie om te vragen of er een kookboek van haar bestond, werd haar de kans

gegeven een boek samen te stellen. Het resultaat mag er best zijn. In 'Smullen met de seizoenen' maakt la Hoogeboom ons wegwijs in eenvoudige recepten én in culinaire hoogstandjes. Het boekje is ingedeeld volgens de seizoenen, waar telkens de seizoensgebonden producten aan bod komen in recepten. Bij ieder recept wordt een menu-suggestie gegeven, krijgt men tips en weetjes. Aantrekkelijke foto's laten je watertanden... De schrijfster zegt in het voorwoord: „Ik heb er met ontzettend veel plezier aan gewerkt...”, en dat zie je. Moge u er met evenveel plezier uit koken.

Van rozen is geweten dat ze niet alleen gebruikt worden om huis en tuin te verfraaien. Wie kent er niet de roze-bottelthee, rozenolie, rozenconfituur en noem maar op. Arnoldine Vergeldt-Christians woont tussen rozen en begon jam te maken. De volgende stap waren

HET GROTE KOOKBOEK

Meer dan 1000 recepten. Meer dan 1000 kleurenfoto's

lannoo

nieuwe producten en bereidingen die ze samen met haar man, die kok is, uitzocht en het experimenteren begon. Al deze recepten zijn nu te vinden in *Rozen om op te eten*.

Het boekje vangt aan met de geschiedenis van de roos. Daarna volgen de schoonheidsmiddeltjes en de recepten voor snoepjes, gebakjes, wijn, honing... en zo veel meer, geïllustreerd met mooie foto's. De uitgave besluit met kweektips: van de struik naar het bord, in één uitgave.

(gv/hdl)

☞ Het grote kookboek. Uitg. Lannoo - Tielt. 1998. 447 blz., 695 fr.

☞ Wijn van rank tot drank. Jens Priewe. Uitg. Lannoo - Tielt. 1998. 255 blz., 1.495 fr.

☞ Italiaanse smaken. Antipasti. Florine Boucher. Uitg. Nijgh & Van Ditmar - Amsterdam. 1998. 238 blz., 699 fr.

☞ Smullen met de seizoenen. Lekkere gerecht met verse producten van eigen bodem. Mascha Hoogeboom. Uitg. Tirion - Baarn. 1998. 127 blz., 530 fr.

☞ Rozen om op te eten. Bloemrijke recepten en tips voor het kweken. Arnoldine Vergeldt-Christians. Uitg. Tirion - Baarn. 1998. 96 blz., 790 fr.

11

Voor wie alles wil weten

Vandaag de dag zou ik ongetwijfeld jaloers zijn geweest op klasgenootjes die over de 'Encyclopedie voor de Jeugd' - van Aarde tot Zwaartekracht - zouden beschikken. Deze kanjer is de vijfde druk van een vertaling uit het Engels. Oorspronkelijk had dit werk de ronkende titel 'The Dorling Kindersley Children's Illustrated Encyclopedia'. In Vlaanderen wordt hij verspreid door uitgeverij Lannoo.

Deze encyclopedie is samengesteld uit drie grote delen. Het eerste, meestomvattende bevat een aantal meer algemene trefwoorden gaande van 'aarde' tot 'zwaartekracht'. Alle delen bevatten schitterende illustraties die begeleid worden door verklarend tekstmateriaal en tabellen. Zoals de 'links' op Internet bevat elk aspect van dit eerste deel ook een kaartje met 'Kijk ook bij'-tips, zodat de encyclopedie ook diagonaal bruikbaar wordt. Wie dit deel gelezen heeft - al is dat haast onmogelijk - kan zo meedoen aan 'Per seconde wijzer'.

Het tweede deel, de 'Wereld-wijzer', is een beperkt schematisch overzicht van deze planeet in al zijn facetten. De wereldgeschiedenis, natuurlijk, maar ook tabellen over de de natuur, de wetenschap en, om maar iets te noemen, de literatuur, de muziek en de sport. Zelfs de tabel van Mendelejev is erin opgenomen. De uitgave wordt afgesloten met een uitgebreid register. Te gebruiken vanaf een jaar of tien.

NAVELSTAREN

Navelstaarders als we zijn, hebben we toch even opgezocht wat zo'n uitgave die

in veel landen verspreid wordt onder jongeren te vertellen heeft over België en - als het kan - Vlaanderen. Dat laatste heeft geen apart hoofdstuk, maar valt onder België, waarvoor goed 5 bladzijden zijn uitgetrokken. De jeugdige lezer maakt op de algemene bladzijde zeer beknopt kennis met o.a. de Vlaamse technologie, de diamant, Brugge, Gent en Antwerpen, maar ook met de pralines en de friet, de Memorial Van Damme, Philippe Herreweghe, José van Dam en Gerard Mortier. De geschiedschrijving verwijst naar 'De Stomme van Portici', maar ook naar de 'Open brief aan den koning van België'. Het treurend ouderpaar van Käthe Kollwitz is één van de bijgaande illustraties. Ook voor de Vlaamse beweging is ruimte vrijgemaakt. De bestuursvorm van dit land wordt zeer rudimentair, maar gezien de omstandigheden verrassend helder, geschetst. Over federalisme als staatsvorm (ook in andere landen) bevat deze 'Encyclopedie voor de Jeugd' vreemd genoeg geen woord. Melden we nog dat het tweede deel een volledige bladzijde met Vlaamse schrijvers bevat met daarin zowat alle 'klassiekers', al zijn er stellig enkele vergeten. Deze uitgave bevat weliswaar enkele schoonheidsfoutjes (zo is o.m. verzuimd de tweede regering Dehaene aan het lijstje toe te voegen), maar is voor het overige een wel heel mooi, verzorgd en leerrijk jeugdboek. Ook de prijs laat zich doen!

ATLAS

In dezelfde categorie 'leren en lezen' past ook 'De geïllustreerde wereldatlas voor de

jeugd', uitgegeven door Lannoo i.s.m. *Readers Digest*. Dit kaartenboek is op kindermaat gesneden, d.w.z. veel en leuke illustraties en leerrijk zonder beleerend te zijn. Na een inleidend deel over 'de wereld', met daarbij o.a. aandacht voor het milieu, het weer en de bevolking en een aantal prettige knutsel- en 'ontdek-het-zelf'-tips, worden de continenten onder handen genomen. De overzichtskaart geeft wat algemene informatie mee met een aantal kindvriendelijke cijfergegevens (de hoogste, diepste, grootste, ...). Daarna volgt telkens een bespreking van aparte landen die, naargelang hun oppervlakte, gebundeld worden of uiteengetrokken in gebieden. Daarbij valt het op dat vooral de 'ontwikkelde wereld' (VS en West-Europa) met het grootste deel van de aandacht gaat lopen. België (onderverdeeld in 'Vlaanderen' en de 'Ardennen' ...) is opnieuw vooral het land van het staal, de chocolade, het textiel, het wielrennen en de toptechnologie. Het boek wordt afgesloten met een lijst van alle landen (jammer genoeg niet alfabetisch, maar volgens het verschijnen in het boek) en met een verklarende woordenlijst. Natuurlijk ontbreekt een register niet.

(gv)

☞ Encyclopedie voor de Jeugd. Van Aarde tot Zwaartekracht. Uitg. Lannoo - Tielt. 1998. 632 blz., 895 fr.

☞ De geïllustreerde wereldatlas voor de Jeugd. Uitg. Lannoo - Tielt. 1998. 128 blz., 1.095 fr.

Het is enigszins verrassend op welke belangstelling de Eerste Wereldoorlog kan blijven rekenen. Telkens wanneer je denkt dat alles gezegd, geschreven of uitgebeeld is, komen creatievelingen allerhande weer met nieuwe initiatieven op de proppen. Denken we maar aan het museum in de IJzertoren of, iets verderop, het Ieperse 'In Flanders Fields'.

Over datzelfde Ieper schreef Richard Heijster een boek. 'Ieper 14/18' heet het verhaal van 'het Hiroshima van de Eerste Wereldoorlog'. Daarbij heeft de auteur niet alleen aandacht voor de historische gebeurtenissen - waarbij hij ook veel plaats ruimt voor wat ogenschijnlijk 'details' zijn - maar ook voor de monumenten en kerkhoven die in de Westhoek blijvend herinneren

OVER DE GROTE OORLOG

aan de Grote Oorlog. Het boek bevat bovendien veel authentieke illustraties. Erg opvallend was deze van een stel verminkte Britse soldaten die met hun krukken een voetbalwedstrijd spelen. De foto illustreert het lugubere verhaal van Cpt. W.P. Nevill van het 8th East Surreys Regiment. De man had het idee opgevat om van de stormloop uit de loopgraven een wedstrijd te maken. Het peloton dat het eerst een voetbal in het kamp van de vijand wist te brengen,

was de winnaar. Al bij het aftrappen van de ballen raakte hij dodelijk gewond... 'Ieper 14/18' heeft de verdienste om de oorlog op een bevattelijke en onderhoudende manier aan de lezer te brengen. Het is zeker geen saai en belerend geschiedenisboek geworden.

Melden we tot slot dat ook het bijzonder fraaie 'De Eerste Wereldoorlog' van Luc de Vos, uitgegeven bij het Davidsfonds en inmiddels in derde druk, nog steeds te verkrijgen is.

⇒ Ieper 14/18. Richard Heijster. Uitg. Lannoo - Tielt. 1998. 250 blz., 895 fr.

⇒ De Eerste Wereldoorlog. Luc de Vos. Uitg. Davidsfonds - Leuven. 1996. 175 blz., 695 fr.

◆ BOEKEN ◆

In Vlaanderen lopen weer enkele prachtige tentoonstellingen waaronder deze in Leuven over de Vlaamse Primitief Dirk Bouts. Bij het Davidsfonds verscheen daarover een boek. Sinds enige tijd ligt ook de zevende druk van de 'Algemene kunstgeschiedenis' (Meulenhoff) in de rekken.

Esthetica van de stilte

'Dirk Bouts. Schilder van de stilte' van de kunsthistoricus Maurits Smeyers rolde enige tijd geleden van de persen van het Davidsfonds. Het is een mooi geïllustreerde uitgave geworden over de schilder die - samen met de jarige stad Leuven - al bijna een heel jaar in het middelpunt van de belangstelling staat.

Het boek behandelt het leven en werk van de schilder. „Het legt uit wie de kunstenaar was en hoe hij leefde, hoe zijn werk totstandkwam, wat het voorstelde en hoe het functioneerde, of hij navolgers had en hoe talrijk die waren.” luidt het in een voorwoord.

De auteur komt zijn belofte na: in een

duidelijk gestructureerde tekst gaat hij achtereenvolgens in op Bouts' ontdekking, afkomst, specifieke kenmerken in zijn werk. Het grootste deel van de uitgave is voorbehouden voor een gedetailleerde - zij het nooit vervelende - uitleg bij de schilderijen. Het laatste hoofdstuk gaat na wie Bouts' opvolgers waren en hoe de meester hen heeft beïnvloed.

DE ONBEKENDE BOUTS

Na lectuur blijkt dat - ofschoon veel van deze schilder geweten is - Bouts' levensloop maar met moeite achterhaald kan worden. Over sommige aspecten van

zijn leven - zoals zijn herkomst - bestaat trouwens nog steeds onzekerheid. Veel doet vermoeden dat hij van Haarlem afkomstig was, maar echte bewijzen daarvoor zijn er niet te vinden. Pas vanaf het moment dat hij zich in Leuven vestigt en er huwt met een dame uit de gegoede burgerij wordt ook het wedsamenstellen van zijn leven gemakkelijker. Door de jaren heen werd hij ook aangeduid met tal van namen. Van zijn werk zijn slechts een twintigtal stukken overgebleven. Meestal zijn ze niet gesigneerd.

Bouts' werk kenmerkt zich door harmonische composities vertrekkende van geometrische structuren. Daarnaast zijn het vooral de personages die tot de verbeelding werken: eerder dan een emotie tonen ze een stemming, een zekere ingetogenheid - onverschilligheid zelfs - die door sommigen verklaard wordt als zou Bouts een sterke invloed ondergaan hebben van de zgn. Moderne Devotie, een „beweging die in de late Middeleeuwen streefde naar meer verinnerlijking van het religieuze gevoel en nadruk legde op de persoonlijke meditatie over leven en dood van Christus”. Smeyers gaat deze verklaring niet uit de weg, maar wijst tegelijk op andere mogelijkheden: de tijdsgeest en ook het gegeven dat de meester in de buurt van een minderbroedersklooster woonde. We merken ook op dat Bouts een van de pioniers was inzake diepte-effecten en in de weergave van het landschap. Hij introduceerde daarbij o.m. de combinatie bruin-groenblauw, die in de landschapsschilderkunst tot op heden van groot belang is. Bouts was ook een van de weinigen die werkelijk bestaande gebouwen in zijn werk opnam. Zo is in het beroemde 'Het Laatste Avondmaal' o.m. een stukje van het Leuvense stadhuis te zien.

In het deel 'De 'stille wereld' van Dirk Bouts' worden veel van zijn doeken aan een uitgebreide bespreking onderworpen. Prettig daarbij is dat de lezer ook heel wat informatie krijgt over de gebruiken van toen. Zo is er bv. een goede reden voor de weergave van Christus tijdens het laatste avondmaal. Het omhoog houden van de hostie was in die tijd een van de belangrijkste momenten van een eucharistie. Het gezien hebben, was voor velen genoeg om de dienst te verlaten... en om naar een andere te gaan om het gebeuren nog eens mee te maken. Op weg naar de hemel kon je immers maar beter geen vergissingen maken!

Omdat een bespreking van een bespreking al te vervelend zou worden, raden we u aan zelf het boek ter hand te nemen of te gaan kijken naar de expositie die in Leuven loopt. Bouts' schilderijen hebben immers niet alleen een encyclopedisch belang (in die zin dat ze een tijdsbeeld schetsen), maar ze zijn ook gewoon mooi om naar te kijken. Dat bewijst alvast Smeyers' 'Dirk Bouts. Schilder van de stilte'.

UIT DE KUNST!

Dirk Bouts wordt ook zeer kort opgevoerd in de zevende druk van Hugh Honours en John Flemings 'Algemene kunstgeschiedenis'. Zijn 'trieste figuren' heten 'in landschappen van een uitzonderlijke schoonheid te staan'.

Ook deze kunstgeschiedenis is 'uitzonderlijk', al was het maar omdat het een alomvattend werk in het Nederlands is. Zij bevat goed 1.300 afbeeldingen waarvan bijna de helft in kleur. Het werk is opgesteld in 5 grote delen, elk op hun beurt onderverdeeld in kleinere, meer werkbare, hoofdstukken. Het bespreekt de kunst in haar prille vormen (de Venus van Willendorf) tot op heden.

Zoals reeds gemeld komen de Vlaamse Primitieven ruim aan bod in dit standaardwerk. Meer 'recent' werk van eigen bodem - zoals Delvaux, Permeke en Ensor - ontbreekt. Een beetje te begrijpen: de samenstellers hebben ervoor gekozen om uit de hele wereld het meest toonaangevende te boek te stellen en dan zijn de voortrekkers hier de jongste jaren niet zo dik gezaaid geweest. 'Algemene kunstgeschiedenis' is hoe dan ook een van harte aanbevolen uitgave.

(gv)

⇒ Dirk Bouts. Schilder van de stilte. Maurits Smeyers. Uitg. Davidsfonds - Leuven. 1998. 158 blz., 980 fr.

⇒ Algemene kunstgeschiedenis. Hugh Honours & John Fleming. Uitg. Meulenhoff - Amsterdam. 1998. 864 blz., 2.500 fr.

12

De enige echte Zak-agenda voor 1999

Zoals uit bovenstaande cartoon van Zak, pseudoniem van Jacques Moeraert, blijkt heeft 1999 weer alles in zich om het tot een uitstekend jaar te schoppen. Mogelijk vormt de derde editie van de Zak-agenda daarbij de

kers op de taart. Wekelijks een andere cartoon van de huistekenaar van De Morgen. Fraai om te krijgen of te geven.

⇒ Zak-agenda 1999. Uitg. Houtekiet - Antwerpen. 498 fr.

SATERDAG

AHASVERUS
„Moreels loopt marathon”,
las Ahasverus

Hij is een ware pantoffelheld!

In de CVP is Paul Tant het
Janusje van alles

☺

Viagrabiliedje:
Hoog, Sammy, kom omhoog, Sammy...

☺

Nieuw lot geeft kans op maandelijks 40.000 fr.
Een kras lot!

☺

Dehaene waggelt door Verboden Stad
Peking-eend?

☺

Wateroverlast blijft
Netelig probleem

☺

Van het bed naar het...
Viagraf?

☺

Watergetroffenen vinden
ministers maar zandzakken

☺

Door de regen is er een Klein en
een Groot Schijnprobleem

☺

BOEKEN

Spanning en romantiek

Piet Teigeler voorstellen hoeft niet meer. En zijn hoofdpersonages Carpentier & Dewit ook niet. Voor hen ligt een vijfde zaak klaar in *De geur van God*. Commissaris Carpentier krijgt een uitnodiging voor een klasreünie en heeft geen zin om te gaan.

Als dan de vrouw van een schoolkameraad vermoord wordt en daarna zijn buurvrouw is het hek helemaal van de dam. Dewit ziet een gedroomde kans om zich te profileren maar het onderzoek schiet niet op. Dewit wordt achterdochtig, de sporen leiden naar Opus Dei. Als Carpentiers vrouw, Linda, zich achtervolgd voelt door een onbekende met een markant parfum, besluit ze dit niet aan haar man te vertellen.

De trouwe lezer van Teigeler krijgt opnieuw waar voor zijn geld.

☞ *De geur van God*. Piet Teigeler. Uitg. Houtekiet, Antwerpen/Fontein, Baarn. 1998, 204 blz., 498 fr.

Maeve, de jongste dochter van een Billy Sweeney, een verkoper van schotelantennes, raakt in coma na een gewelddadige overval. Als één van de daders ontsnapt, zint Sweeney op wraak. Hij vindt de dader en beraamt de perfecte moord.

Het plan loopt dramatisch af en de rollen worden omgekeerd. Sweeney vertelt al-

les aan Maeve in dagboeknotities. *De verkoper* van Joseph O'Connor wordt gezien als de grote doorbraak van deze Ierse schrijver. Zijn humor wordt vergeleken met die van Roddy Doyle. In *De verkoper* weet de auteur de twee mannen tegen elkaar op te zetten en naar een onvermoed einde te voeren.

☞ *De verkoper*. Joseph O'Connor. Uitg. Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam/Singel 262, Antwerpen. 1998, 357 blz., 799 fr.

Gewezen televisiejournalist van VARA, VPRO en NOS Leo Kool portretteert in *De verdwijning van Barbara Bruns* keurige, welopgevoede mensen op wie op het eerste gezicht niets is aan te merken. Als één van hen, een jonge vrouw, plotseling verdwijnt, blijkt dat hun ambities en begeerten niet allemaal even onschuldig zijn. Heeft één van hen iets te maken met de verdwijning? Of is dat toeval? Is Barbare Bruns wel verdwenen? Een spannend debuut, laat het opvolgers krijgen!

☞ *De verdwijning van Barbara Bruns*. Leo Kool. Uitg. Aspekt/Singel 262, Antwerpen, 1998, 165 blz., 498 fr.

Als hersenspecialist Matthew Hiller een nieuwe patiënte krijgt, herkent hij Silvia, zijn eerste en enige liefde, die twintig jaar geleden trouwde met een rijke za-

M. Cels

kenman. Matthew heeft zich in zijn werk begraven en is inmiddels getrouwd met Evie. Maar wat als hij erin slaagt haar te redden, want hij voelt weer hetzelfde voor Silvia als vroeger.

Alleen maar liefde is een spannende,

romantische doktersroman van Erich Segal, de schrijver van *Love Story*. En dat alleen al is een referentie op zich.

☞ *Alleen maar liefde*. Erich Segal. Uitg. De Prom, Baarn. 1998, 238 blz., 550 fr.

13

Met naald en draad

Voor wie goed met naald en draad overweg kan is *Merklapmotieven nieuwe stijl* een aanrader. Een uitgave van *Guus van Vogt* met meer dan 200 telpatronen die onderling kunnen gecombineerd worden, stap-voor-stap-instructies voor het ontwerpen van een merklap, beschrijvingen en kleurenfoto's van meer dan 20 merklappen. Eigentijdse ontwerpen, van een schitterende buxustuin tot een romantisch Provençaals stilleven. Alle technieken worden duidelijk uitgelegd, van een minicursus kruissteek borduren tot het inlijsten van de merklap. Kortom, alles wat je nodig hebt om je eigen merklap te ontwerpen en uit te voeren.

☞ *Merklapmotieven nieuwe stijl*. Guus van Vogt. Uitg. Becht, Haarlem/Singel 262, Antwerpen, 1997, 128 blz., 799 fr.

Het kiezen van het juiste gordijn bij een bepaald raam of in een bepaald genre lijkt op het eerste gezicht een moeilijke klus. *Caroline Clifton-Mogg* wijst u de weg door gordijnenland. Of u de voorkeur geeft aan een eenvoudige stijl met natuurlijke stoffen, of aan fluweel, *Over gordijnen* is een onuitputtelijke bron van ideeën, waarmee u vol vertrouwen de juiste raamaankleding kunt bepalen. De uitgave is ingedeeld

in 5 hoofdstukken: ramen, woonstijl, ophaalgordijnen en vitrage, details en praktische informatie. Dit laatste onderdeel vangt aan met het nemen van de maat tot de afwerking van de overgordijnen en kappen, in alle modellen en vormen, tot in de kleinste details en dit alles mooi uitgetekend. De uitgave is dus uitermate geschikt voor wie zelf aan de slag wil.

☞ *Over Gordijnen*. Caroline Clifton-Mogg. Foto's James Merrell. Uitg. Lannoo, Tiel, 1998, 192 blz., 1.650 fr.

**Alliantie-
moment
VU en ID21**

**Zondag
29 november 1998
Antwerpen -
Arenbergsschouwburg
Aanvang: 14u.30
Welkom!**

Zeg mij hoe u heet...

Het moet ook u zijn opgevallen dat u sinds de bewuste vuistslag haast niet meer de geboorte van een 'Cilles' bent moeten gaan vieren. En dat ook de 'Sannes' het een beetje laten afweten. Maar mogelijk bent u wel al op een 'Zohra' of een 'Sergio' een heildronk gaan uitbrengen.

Namen zijn zeer modegebonden en dat is mede te danken aan een versoepeld beleid ter zake. Vroeger was de gemoedstoestand van de ambtenaar van de burgerlijke stand immers de graadmeter van de naam. Nu is dat wel even anders. Dat blijkt alleszins uit *Huizinga's Complete lijst van Voornamen. Vraagbaak voor de afkomst en betekenis van Nederlandse en Vlaamse voornamen*. De herziene versie van dit uitstekend overzichtswerk bevat een meer algemene inleiding en een lijst met naamstammen drie lijsten met voornamen én hun verklaringen. De meeste aandacht gaat uit naar de lijst van de meest gekende Nederlandse en Vlaamse voornamen. Een tweede lijst bevat de moderne voornamen en de laatste reeks - ge-

richt op de Nederlandse markt - bestaat uit Antilliaanse voornamen. Bij de namen staat, indien bekend, telkens vermeld welke de herkomst is en welke de betekenis. Aan het eind volgt - vanzelfsprekend - een uitgebreid register.

Enkele tot de verbeelding sprekende voorbeelden:

■ Bert: afkomstig van het Oud-Germaans; *de schitterende*.

■ Patrik: afkomstig van Patricius; *de vaderlijke, de eerbiedwaardige*.

■ Nelly: afkomstig van Petronella, wat weer teruggaat op Petrus; *de rotsman, de onwankelbare*.

■ Eric: afkomstig van het Oud-Germaans; al naargelang de oorsprong *de eerlijke, de echte gebieder of de beproefde*.

De VU mag gerust zijn op 13 juni a.s.!

(gv)

☞ *Huizinga's Complete lijst van Voornamen*. A. de Jong & A. Kruljssen (red.). Uitg. Tirion - Baarn. 1998. 352 blz., 1.390 fr.

ELIZABETH

De Indiaanse regisseur Shekhar Kapur heeft zijn eerste Engelstalige film 'Elizabeth' het predikaat historische thriller meegegeven. 'Een tikkeltje verwaand' zou je denken: kan je van een historisch feit, waarvan de afloop al bekend is, immers nog een thriller maken? Maar dat is buiten het kunnen van scenarist Michael Hirst gerekend die nieuwe wijn uit oude vaten weet te tappen.

We zijn 1554. Engeland staat op de rand van het bankroet, de grenzen worden belaagd door zowat de hele wereld, en het land is verscheurd door godsdienststoebelen. De zieke Queen Mary of Tudor probeert de katholieke leer terug als staatsgodsdienst in te voeren, en hiermee de breuk met Rome van haar vader Hendrik

NIEUW IN DE BIOS

VIII ongedaan te maken. Ze heeft geen kinderen en ze zal proberen te beletten dat haar protestantse halfzuster Elizabeth (een sterk acterende Cate Blanchet) na haar op de troon zal komen. Dat mislukt echter en na haar dood wordt haar halfzus Elizabeth I gekroond. Elizabeths raadgever, Sir William Cecil (Richard Attenborough), spoort haar aan een man te kiezen en zo spoedig mogelijk voor nazaten te zorgen. Als de legers van de Franse koningin Marie de Guise (Fanny Ardant) Schotland binnenvallen, laat Elizabeth zich overhalen om haar zootje ongeregelde troepen in te zetten, met een nederlaag als gevolg. Langs alle kanten

belaagd door verraad en zelfs terechtstelling besluit Elizabeth te gaan handelen ...

De camera werd gebanteerd door Remi Adefarasin en deze wist de prachtigste schilderijen op het celluloid te toveren, terwijl de acteursregie van Kapur gewoon meesterlijk is. Hetgeen hij uit zijn schare acteurs en actrices wist te halen, grenst aan het ongelooflijke, en wijst er nogmaals op dat een regisseur een film kan maken of verknoeien. Zelfs de liefhebbers van Coppola's 'The Godfather' zullen hier hun gading vinden, want Kapur heeft duidelijk deze man als zijn voorbeeld genomen. Grootse cinema. (****)

Willem Sneer

◆ MEDIALANDSCHAP ◆

The Asphalt Jungle Doc Riedenschneider, een beruchte misdadiger, is nauwelijks ontslagen uit de gevangenis of hij beraamt al een nieuwe diefstal. Hij zoekt steun bij Alonzo Emmerich, een vooraanstaande maar oneerlijke advocaat, die op de rand van het bankroet staat dankzij zijn verspilzieke minnares Angela. Schitterende misdaadfilm van John Huston uit 1950. **Zat. 7 nov., TV1 om 15u.**

The Bonfire of the Vanities Sherman McCoy, een succesvolle beursmakelaar, gaat op een avond zijn minnares Maria op de luchthaven afhalen om met haar de nacht door te brengen. Op de terugweg geraken ze nietsvermoedend in de Bronx, waar ze het aan de stok krijgen met twee jongeren. In paniek gaan ze er vandoor, maar daarbij wordt één van de twee jongens verwond. Een buitenkansje voor de sensatiejournalist Peter Fallow. Amerikaanse thriller van Brian de Palma uit 1990 naar de bestseller van Tom Wolfe. **Zon. 8 nov., Kanaal 2 om 21u.20**

Breaking the Waves Deens drama van Lars Von Trier uit 1996. Bess, een naïef meisje, is begin van de jaren '70 getrouwd met de oudere Jan, die werkt op een booreiland. Wanneer Jan door een ongeluk verlamd geraakt, vraagt hij Bess om hem haar liefde te bewijzen door een minnaar te nemen. Von Trier maakt van een banaal liefdesdrama een haast sentimentele documentaire. **Maan. 9 nov., Arte om 20u.45**

A Fish Called Wanda Zeer grappige Britse misdaadkomedie van Charles Crichton uit 1988 over een advocaat (John Cleese) die een juwelendief verdedigt en met diens medeplichtigen geconfronteerd wordt. De film zit boordevol komisch scènes. **Dins. 10 nov., Ned. 3 om 20u.**

Linus Roache in het psychologische drama 'Priest'. Woens. 11 nov., Canvas om 20u.30

Panorama: Château Dollar Reportage over de nieuwe internationale tendens om wijn en wijngaarden als een erg renderende financiële belegging te beschouwen. Rijke kopers uit Taiwan, Japan en Amerika schuimen de markten af en kopen de beste oogsten meteen op. Echte wijnliefhebbers komen steeds minder vaak aan hun trekken... **Dond. 12 nov., TV1 om 22u.05**

Apollo 13 Geloofwaardige verfilming van de dramatische maanvlucht van de Apollo 13 in 1970. De bemanningsleden o.l.v. Jim Lovell dienden na een ontploffing plaats te nemen in de maanlander en dankzij een unieke samenwerking met het NASA-team in Houston werd het onmogelijk gewaande, de behouden terugkeer, gerealliseerd. Amerikaanse film van Ron Howard uit 1994. **Vrij. 13 nov., VTM om 21u.30**

Pers, politie en justitie

Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren. We hebben het over het in boekvorm gieten van een licentiaatsverhandeling. Anja Luyten ging de uitdaging evenwel aan en het resultaat is het boek 'Pers, politie en justitie. Een haat-liefde verhouding'.

Luyten heeft zelf een tijdje gewerkt als gerechtelijk verslaggeefster voor *Het Laatste Nieuws* en werkt nu als 'strategisch analist' bij de gerechtelijke politie. Haar licentiaatsverhandeling schreef ze tijdens haar studies 'Criminologische wetenschappen' aan de VUB.

Dat het werk is afgeleid van een *thesis* is duidelijk te merken - een nadeel is het evenwel niet. De structuur is strak en helder, de hoofdstukken en onderverdelingen duidelijk, het taalgebruik vrij vormelijk. Luyten vervalt daarbij gelukkig niet in hoogdraverij; het geheel blijft leesbaar.

Na een initiërende bijdrage over 'de vertroebelde relatie tussen pers, politie en justitie' neemt de auteur de informatieverstrekking door de twee laatstgenoemden onder de loep. Een volgend deel is volledig gewijd aan de informatiegaring door de pers. Het beeld dat Luyten daarbij van haar gewezen collegae schetst, is overigens niet altijd even vleiend: journalisten werken snel, redacties worden bevolkt door jonge, onervaren journalisten en een echte opleiding is er niet. Ze vergeet daarbij niet te vermelden dat het ook (en vooral) economische aspecten zijn die een minder degelijke nieuwsgaring in de hand werken. Het praktijkgedeelte dat het werk afsluit bestaat uit interviews met de belangrijkste actoren in dit spel.

BESLUITEN

In een *thesis* zijn het vooral de besluiten die belangrijk zijn en die willen we u dan ook niet onthouden. Nogal algemeen - en enigszins voorspelbaar - komt de auteur met de kernwoorden 'organisatie', 'communicatie' en 'vertrouwen' op de proppen. Daarbij pleit ze voor een „op regelmatige basis gestoeld en gecoördineerd communicatiebeleid met een vertrouwensrelatie tussen de officiële perskanalen en de gerechtelijke verslaggevers tot gevolg.”

Maar er is meer: ook de wetgever dient zo stilaan tot het besef te komen dat een en ander moet veranderen. En ofschoon er de jongste tijd tal van mooie wetten en

akkoorden op de kiezer zijn afgevoerd is er maar bar weinig veranderd. „Het is onbegrijpelijk dat zulk een recente wet (over de woordvoeringsfunctie van het gerecht; 12 maart 1998/red.) die de problematiek van de gerechtelijke informatieverstrekking aankaart, de situatie van de officiële informatiekanaalen niet meer helderheid geeft.” klaagt Luyten aan. Aan het statuut van de 'persrechter' moet dringend worden gewerkt. Datzelfde geldt overigens ook voor de opleiding: iemand die niet vertrouwd is met de media en toch het woord 'moet' voeren, maakt ongetwijfeld fouten. En gemakkelijker wordt het ook wanneer de korpsen - zowel van de ordediensten als van de magistratuur - inzien dat één woordvoerder voor iedereen een betere oplossing is dan iedereen woordvoerder voor zichzelf. Voorts zou het niet slecht zijn dat al die persrechters ook nog eens bereikbaar zouden zijn. Luyten stelt voorzichtigheidshalve 'op zijn minst tijdens de kantooruren' voor. Wat - gezien de criminele wereld ook na 17u. draait - zeker niet voldoende is.

Ook in de discussie over het zgn. 'embargo' - waarmee bedoeld wordt dat informatie niet voor een bepaald tijdstip mag worden vrijgegeven - is het laatste woord nog niet gevallen. Kan je de pers bv. wel verplichten om dagenlang niet te berichten en dus te 'desinformer'? En wat met het bronnengeheim? Luyten poneert ergens dat het onthullen van bronnen regelrecht indruist tegen de journalistieke deontologie.

JOURNALISTEN

De auteur stelt dat ook de journalistieke sector zijn bijdrage zal moeten leveren. Immers: „De moraliteit en verantwoordelijkheid van journalisten, hun redactiechefs, de hoofdredacteurs en chefnieuwsdiensten zijn vaak ver te zoeken.” Er is nochtans een oplossing: „Daarom is het aangewezen dat 'beroepsjournalisten', namelijk die journalisten die zich op een professionele manier en op regelmatige basis bezighouden met het afleveren van journalistieke stukken, automatisch aan een deontologische code worden onderworpen.”

Ofschoon goedbedoeld getuigt zo'n uitspraak toch wel van enige naïeviteit: er zijn honderden broodschrijvers, daarom geen 'beroepsjournalisten', die het sappige, sensationele materiaal wel zullen

E. Peustjens

leveren. En er de centen voor zullen opstrijken. De uitgever wil immers in de eerste plaats verkopen. Als hij dat kan doen met degelijke informatie: zoveel te beter! Met pulp: niet gelaten! En Luyten weet dat er pulp is, niet zelden bijeengeschreven door gerechtsjournalisten 'met de meest uiteenlopende opleidingen', uitgezonderd Rechten.

Een te overwegen oplossing die zij aanbrengt is het beschermen van het beroep van journalist en van het werken aan een beter statuut van de freelancers. Zelf heeft ze een tijdje freelance gewerkt en ze weet wat ze schrijft als ze zegt dat: „Deze personen worden immers door verschillende media al te vaak uitgebuit.” Bovendien moeten ze 'goede' kopij leveren, anders worden hun stukken niet geplaatst. De weg naar 'net dat ietsje meer' is dan snel ingeslagen en dat draagt zeker niet bij tot een meer serene gerechtelijke verslaggeving. „Het lijkt nuttig dat ook de toegang tot de journalistieke sector afhankelijk wordt van bepaalde diplomaveristen en geschiktheidscriteria.” besluit ze terecht.

Tot slot breekt Luyten een lans voor meer lessen over het gerecht - via het onderwijs - en voor meer financiële middelen voor het gerecht.

'Pers, politie en justitie' vat de problematische relaties tussen de verschillende actoren bijzonder goed samen. Anderzijds getuigen de oplossingen van een zekere naïeviteit in die zin dat te vrezend valt dat het gezond boerenverstand niet zal zegevierend. Dat doet overigens niets af aan het gelijk van Anja Luyten.

(gv)

☞ *Pers, politie en justitie. Een haat-liefde verhouding. Anja Luyten. Uitg. VUBPress - Brussel. 1998. 213 blz., 695 fr.*

Wie helpt?

Sinds een paar jaar organiseren wij in Meise *EUROfolle* in het kader van de 11-daagse Vlaanderen-Europa, met jaarlijks zo'n 5.000 deelnemers, waaronder telkens weer enkele honderden „anders-taligen“. Wij hopen bij deze groep een Vlaams-vriendelijke sfeer te kunnen installeren die op termijn o.a. zou moeten resulteren in een Vlaams-vriendelijk kiesgedrag.

Omdat de eerste resultaten beslist positief zijn, willen we *EUROfolle* verder uitbouwen tot een Vlaams-Europees

volksfeest met allerhande stands van diverse socio-culturele en sportverenigingen uit de regio, aangevuld met standjes van andere Europese landen, regio's, culturen en volkeren. Deze kunnen toeristische, culturele, culinaire, artisanale, agri-culturele of sportieve informatie verschaffen. Hier verblijvende „buitenlanders“, hun organisaties, hun verenigingen, hun Kamers van Koophandel, hun ambassades of hier gevestigde handelszaken of gewoon individuele „expats“ kunnen hun medewerking verlenen.

Vandaag zoeken we naar „Europese

standhouders“ voor onze *EUROfolle*. Omdat wij weten dat sommige WIJ-lezers goede contacten hebben met Basken, Ieren, Bretoenen,... en andere „kleine“ Europese culturen en/of regio's, doen wij een beroep op hen. Standjes met regionale specialiteiten, culinair, artisaan,... noem maar op, zowel van handelaars als verenigingen zijn welkom. Wij beogen geen winst en vragen dus ook geen standgeld, enkel kosten dienen betaald, zoals b.v. verbruik van water en elektriciteit. Ook zijn we op zoek naar artiesten, muzikanten, dansgroepen enz. om het

geheel op te fleuren. Onze voorkeur gaat uit naar „populaire, hedendaagse“ muziek bestemd voor een breed publiek en anderzijds naar muziek specifiek op jongeren gericht. Dit laatste voor ons popfestival waar we ook rockgroepen programmeren die in de „eigen taal“ zingen, zo was er vorig jaar de Fins-Bretoense groep E.V. als revelatie.

Voor meer info:

Roger Moerenhout
Oppemstraat 6
1860 Meise
Tel. thuis 02/270.24.50
Kantoor 016/28.08.00

De rechtstaat

Madame Eliane, die méér dan haar steentje heeft bijgedragen om een bekwaam onderzoeksrechter voor een wiswasje (of een piertje spaghetti) aan de deur te zetten, is, als we het schepsel nog moesten geloven, ernstig bezorgd. Zij vreest, zegt ze, voor het voortbestaan van het miselijk verwrongen ding dat zij in haar grootspraak *De Rechtstaat* noemt. Zij sprak Frans, wat ook beter past bij zo'n bombastische huichelarij, want een Vlaming zou nogal gauw denken dat zij „houdt den dief!“ roept, terwijl ze zelf aan het stelen is. Maar even waarschijnlijk denkt ook een (Italiaans-)Waals echtpaar dat zijn dochter mist en vindt dat het vaderlands gerecht in gebreke blijft en blijft blijven er ongeveer zo over. Dat echtpaar, dat door zijn waardig gedragen verdriet al meer heeft gedaan voor onze solidariteit dan de geregelde aanmaningen daartoe van onze Waalse broertjes, heeft nu echter een hele grote steek laten vallen. Het deed op het onbetrouwbare gerecht een beroep omdat het niet kon verdragen dat Vlaamse blackhead-extremisten hun onaantastbare foto hadden gebruikt... waarschijnlijk om de mensen er aan te herinneren dat dit gerecht zo'n mensen jarenlang in de kou laat. Hola! Een prachtkans om eens gauw het tegendeel te bewijzen door een even nutteloos als onnozel en overbodig vonnis (Verdeel de misnoegden, dan heerst de „rechtstaat“...). Moet ik nu veronderstellen dat mijn overburen, de familie Engels-Lecleir die na de Witte mars ongevraagd met heel haar sympathie kroost beeldig in WIJ stond afgedrukt, naar de rechter zal stappen omdat zij namelijk zelf helemaal geen Vlaams-nationalisten zijn? Ik denk het niet, want die ouders reageerden tenminste normaal als ik hen de foto toonde: ze vonden het grappig en waren er blij mee. Zijn Vlamingen dan toch verdraagzamer? Soms wel hé!

Dolf Moors,
Kapellen

P.S. En wat denken WIJ-lezers over mijnheer Happart die bij zijn vertrek zo aandoenlijk kon kwijlen over „La paix“. Hij bedoelt misschien de gemoedsrust waarmee zijn medestanders de Vlaamse inboorlingen slagen en scheentrappen plegen te verkopen? Fichiez-nous la paix, blageur(s)! Donder op, grappenmaker(s)!

Schouppenboer

De trein is altijd... te laat. Vroeger heette het ...een beetje reizen, nu is dat véél en lang reizen/rijden.

Als ik in de stations kijk naar de affiches,

WEDERWOORD

die in mei de nieuwe uurregelingen aankondigden, dan komen deze nu zeer sarcastisch over.

Wat dacht je van: Wat minder stress, zie je dat zitten? Of: Geen opstoppingen meer op weg naar huis, wie droomt daar niet van? Wij allemaal natuurlijk! Of nog: Had u graag wat meer tijd? Nóg meer tijd?

Wij kunnen er nog eentje bijzetten: *Nooit té vroeg thuis!*

Die nieuwe regeling lijkt nergens op. En alsof dat nog niet genoeg is, valt regelmatig de stroom uit, breekt er ergens een leiding in een bovenkabel, of is er een of ander euvel dat alles in de war stuurt. Als de treinconductuur ons kaartje vraagt kunnen we misschien in het vervolg een „Schouppenboer“ tonen... want veel respect voor de reiziger heeft die meneer blijkbaar niet!

Margriet De Raedt,
(Klaverendame)
Gent

Vlaams amusement

De eeuwige kibbelpartijen met communautaire inslag zetten aan tot nadenken over de zin of onzin ervan (WIJ, 29 okt.

jl., 25 *Vlaamse zetels*). Er is niets praktisch aan. Haalt weinig uit en het blijft zoals het was.

Wat is dan de reden? Dat men zich in Vlaanderen graag amuseert met kleinigheden en voortdurend geruzie. Nooit denken dat alleen en volledige splitsing van de twee taalgroepen de rust onmiddellijk zal herstellen. Het grappigste is dat een scheiding onvermijdelijk zal komen. Waarom dan al dit tijd- en energie-verlies?

Volgende vaststelling is dat het niet de gewone Vlamingen of Walen zijn die tegen scheiding zijn. De kopstukken of leiders zijn zoals overal in de wereld de schuld van wrijvingen tussen volkeren of volksgroepen. Kijk eens rond u! Het zijn niet de vrouwen, kinderen of ouderen die oorlog of ruzie willen. Alleen enkele heethoofden die naar macht streven en er in slagen een groep goedgelovigen of belanghebbenden mee te sleuren.

Ergens logisch. Streven naar macht, status en vet betaalde postjes zijn het doel. Enerzijds hoe meer splitsingen, hoe meer leiders en hoe meer er de kans krijgen om ook aan de macht te komen. Anderzijds het gevaar om een deel van de macht te verliezen door versnippering. Dit laatste is in deze eenheidsstaat het geval.

Sommigen denken verkeerdelijk dat afscheiding ruzie is. Wat is het nu? Er komt géén ophouden aan de twist. De verdeling kan heel goed verstandelijk gebeuren, met respect voor iedereen. Al de kracht zou dan ingezet kunnen worden voor het welzijn van elke volksgroep. Het samen-horigheidsgevoel zal nog meer tot ont-plooiing komen als iedereen baas is in eigen huis. Eigen baas zijn is een ver-zuchting die iedereen wil.

Is zeer verdacht dat de tegenstanders van afscheiding zo bang zijn en uitstellen. Wachten tot er Joegoslavische, Ierse of Baskische toetanden komen? Is men ziende blind om te bemerken dat hoofdzakelijk de leiders daar de schuld van dragen? En niet de onschuldige slachtoffers.

Men zou denken dat sommige Vlamingen bewust de huidige toestand willen behouden. Bij afscheiding is het gedaan met de tientallen jaren durende strijd. Waar amuseren we ons daarna mee?

Willy Degheldere,
Brugge

15

P.S. De redactie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken. Brieven worden voluit ondertekend, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

H E R S E N B R E K E R

OPGAVE 121

HORIZONTAAL

- Stekelig mannelijk aangroei (12)
- Kostuums voor de knechten van een populaire winterse bisschop (16)
- Constructie ter bevestiging van een of meer lampen (8)
- Zij doet haar recht gelden, eerder is ze niet tevreden! (7)
- Je verlies erkennen door een deel van elk van je beide handen ergens te deponeren (2, 6, 6)
- Vlees voor bij de rijsttafel (4)

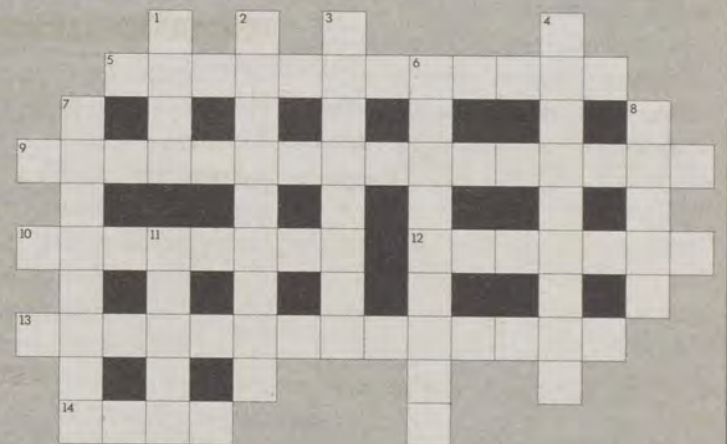
VERTICAAL

- Als 't een echte is, komen haar stralen van verschrikkelijk ver (4)
- Vrolijk en tevreden, want alles staat ordelijk op z'n plaats (9)

- Zo vorm je een kwartet (8)
- Als je dit veel in de melk doet, ben je iemand met invloed (9)
- Wie zich hieraan herhaaldelijk bezondigt, is een wijsneus (9)
- Van deze vogels meet één exemplaar ongeveer 7 centimeter (8)
- Behalve tijdens oorlog hoor je dit ook in de buurt van de toiletjuffrouw (5)
- Uiterst dringend (5)

OPLOSSING OPGAVE 120

Horizontaal: 6. schaapskleren; 9. go; 10. tegenwoordig; 11. Nn; 12. briefopeners; 16. pil; 17. rit; 18. sporten; 20. gebak; 21. pij.
Verticaal: 1. achterop; 2. kaaggeprijsd; 3. span; 4. meerdere; 5. beginstand; 7. knopen; 8. noga; 13. fit; 14. Olen; 15. rib; 19. op.

Maarten Van In uit de Rietlaan 8 te 8200 Sint-Michiels-Brugge wint van deze week. Hij krijgt binnenkort **Moord en doodslag in België** van Jeroen Wils thuisbezorgd. De briefkaart met de oplossing van opgave 121 verwachten wij ten laatste op maandag 16 november a.s. op onze redac-

tie, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel. De winnaar van deze opgave ontvangt dan **Moord en doodslag in België** van Jeroen Wils, uitgegeven bij Scoop te Gent

De Vlaamse literatuur over de Eerste Wereldoorlog telt 79 boeken, tot deze slotsom kwam historicus Frederik Deflo (°1967). In het tijdschrift *Kreatief* geeft hij een overzicht van wat Vlaamse schrijvers over WOI hebben samengepend. Dit is een bijzonder boeiende studie over een periode die niet alleen bepalend is geweest voor het wereldgebeuren, maar ook voor de plaats van Vlaanderen in België.

◆ UITSMIJTER ◆

moeder en de drie soldaten van Ernest Claes als hét voorbeeld.

Om het vijfde deel van zijn studie te stofferen zocht Deflo verhalen over desertie. Welgeteld één Vlaamse roman behandelt dit thema, met name *In Vlaanderen heb ik gedood* van Jean-Gustave Schoups. Deze oogst steekt schril af tegen de grote buitenlandse voorbeelden als Ernest Hemingway (*A Farewell to Arms*), Jean Giono (*Le grand troupeau*) en Louis-Ferdinand Céline (*Reis naar het einde van de nacht*). Geen van deze drie auteurs-oudstrijders deserteerde echter, merkt Deflo op.

Na 11 november 1918 keerden velen lichamelijk en geestelijk verminkt terug. In het laatste deel van zijn studie onderzoekt Deflo hoe het ze is vergaan. Er waren er die, zoals in een roman van August van Cauwelaert, naar Congo vluchtten of die zoals bij Lode Zielens verder vochten tegen... de drank en de hoeren, of die uit heimwee op pelgrimstocht gingen naar de Verwoeste Gewesten...

Maar zegt Deflo, vele oud-strijders bleven weinig loslippige en stugge overlevenden die het praten over hun verleden liever achterwege lieten. Filip de Pillecijn kon slechts een vijftiental waardevolle uitgaven tellen. „Wij hebben geen oorlogsliteratuur”, schreef hij in *Vlaamse Arbeid* (1920). Tien jaar later herhaalde Ernest van der Hallen zijn klacht: „Hoe komt het dat Vlaanderen, hetwelk in den oorlog meer weëen doorstond dat gelijk welk ander oorlogvoërend land, geen waarachtig oorlogsboek schreef? Waar blijft Vlaanderens epos?” (*Boekengids*, 1929)

De studie van Deflo besluit met de bibliografie van alle 97 werken, aangevuld met een literatuurlijst over de Eerste Wereldoorlog. Voor 10 lezers van ons weekblad ligt een exemplaar van de studie ter beschikking. Zie daarvoor bladzijde 10.

(mvl)

☞ *De literaire oorlog. De Vlaamse prozaliteratuur over de Eerste Wereldoorlog. Frederik Deflo. In Kreatief, driemaandelijks literair en kunstkrisch tijdschrift. Groeningestr. 23, 8560 Wevelgem. 152 blz. 495 fr.*

Fr. Deflo:
„Een goed oorlogsboek moest edel, mooi en verheffend zijn, omdat de oorlog onedel, lelijk en vernederend was geweest. Het moest duidelijk maken dat zo'n oorlog nooit meer plaats mocht grijpen.”

De Grote Oorlog in 79 verhalen

van vier jaren oorlog zou hun aantal tot zo'n 30.000 aangroeien. In Temse, de geboorteplaats van de Van Raemdoncks, alleen al vertrokken in de eerste oorlogsmaand 46 vrijwilligers.”

Deflo citeert frontsoldaat en latere literatuurhistoricus Oskar Dambre die in zijn boek *De offergang der gebroeders Van Raemdonck* uitlegt waarom zovelen gevolg gaven aan de oproep van koning Albert: „Zij, die gedweept hadden met Breydel en De Coninck, met Sneysens en

F. Deflo: „Er is in niet één Vlaams oorlogsboek een soortgelijke ontmoeting beschreven. De toon is zelfs pessimistisch en van broederschap is geen sprake. In „De laatste kerstnacht van majoor Trauw”, een van de weinige oorlogsverhalen van Filip de Pillecijn, worden Belgische soldaten die ingetogen naar Duitse liederen luisteren door een barse majoor verplicht granaten te werpen.”

In het hoofdstuk *Eer Vlaanderen vergaat* wordt onderzocht welke romans de

Artevelde, hoorden daarin het bevel tot ontlading van hun martiale jeugdenergieën en tot verwezenlijking van hun romantische dromen.”

F. Deflo: „Het verleden indachtig stroomden de patriotten van alle kanten toe en trokken, zoals Edward Vermeulen in zijn boek *Piot schrijft*, „...zonder eten of drinken, door de brandende zomerhitte op, zot van geestdrift en jeugdig geweld, al beurtelings den Vlaamschen Leeuw of volksliederen zingend.”

Dat er ook waren die geen interesse hadden wordt duidelijk in de roman *André Terval* (1919) van Raymond Brulez. Als de hoofdfiguur naar de oorlog vertrekt zegt hij tot zijn meisje: „Ik vermoed dat we elk een schamele figurantenrol krijgen in een grof, brutaal en bloedig melodrama.”

EER VLAANDEREN VERGAAT

Op 5 augustus 1914 had de koning de Vlamingen opgeroepen de Slag der Gulden Sporen te gedenken.

F. Deflo: „Het citeren van 1302 werkte prikkelend en explosief. Jozef Muls verklaarde over Albert: „Hij was niet langer meer de afstammeling van die kleine Duitse prinsen van het Huis van Saxen-Coburg-Gotha, maar de rechtstreekse erfgenaam der graven van Vlaanderen en Namen, der hertogen van Brabant en Burgondië.” Zo werd een Duitse prinsentelg ineens een Vlaamse, traditionele ridderkoning. Door de derderangsauteur J. Van Meerbeek wordt zelfs zijn naam vervlaamt en heet hij voortaan *Aalbrecht I de Grote*.”

Het leven *Aan de IJzer* vindt Deflo bij de ware frontauteurs. Dezelfde thema's keren weer: het fysieke lijden, het routineuze van de oorlog, het vormen van vertrouwelijke groepjes die op echte families gaan gelijken. Schreven ze ook over de Kerst aan de IJzer met om middernacht even wapenstilstand en een slok schnaps?

Vlaamse beweging hebben beïnvloed. Uit een drielat torent als een monument de roman *Eer Vlaanderen vergaat* van Jozef Simons bovenuit. Door het verhaal heen verweeft Simons de geschiedenis van de Frontbeweging met de figuur van een jonge Vlaamse maar verfranste edelman die er zijn volk ontdekt en tot het inzicht komt dat dit volk zijn lot in eigen handen moet nemen. Het boek heeft een zeer grote invloed gehad op vele generaties Vlamingen. Toen het in 1927 verscheen werd het o.m. door Felix Timmermans geprezen als „het boek dat na *Consciëncies Leeuw van Vlaanderen* het meest tot de bewustmaking van het volk en tot zijn wederopstanding heeft bijgedragen.” Onlangs nog hield Guido van Gheluwe (ex-GERV) in *De Standaard* een vurig pleidooi voor de heruitgave van het boek.

VERWOESTE GEWESTEN

In het vierde deel van zijn studie geeft Deflo een overzicht van de niet zo talrijke bezettingsliteratuur, met daarin vooral de rol van de alleenstaande vrouw. Vanzelfsprekend dient hier het verhaal *De*

„Een soldaat die een afschuwelijke ervaring achter de rug heeft, is niet altijd een scrupuleuze memoirist.” Dat schrijft Frederik Deflo in de inleiding tot zijn studie *De literaire oorlog. De Vlaamse prozaliteratuur over de Eerste Wereldoorlog*. Beroepshalve weet Deflo dat de romanschrijver door de historicus gewantrouwd wordt, maar als letterkundige beseft hij dat „ook de romanschrijver een soort geschiedschrijver” is.

F. Deflo: „Oorlogsliteratuur is een bastaardgenre, de beschrijver van de oorlog is een oud-strijder die zijn boek opvat als een naturalistische, niet-belletristische kroniek die een zelfbeleefde geschiedenis eerlijk verhaalt.”

Dit is natuurlijk een idealistische voorstelling, toch is de samensteller ervan overtuigd „dat de oorlogsschrijver ook een geschiedschrijver is, een die dat deel van het leven boekstaaft dat zelden de geschiedeniswerken bereikt.”

ZOT VAN GEESTDRIFT

In het eerste deel *De literaire oorlog* onderzoekt Frederik Deflo de zgn. mobilisatieliteratuur.

F. Deflo: „Een deel van die literatuur werd geschreven door oudere auteurs die niet aan de krijgsvieringen hebben deelgenomen. Hun relaas over de aanvangsperiode van de oorlog is dan ook vaak ingebeeld, doelbewust en betweterig. Hun visie op de oorlog was sterk geïnspireerd door negentiende-eeuwse literaire thema's over Vlaanderens moed en weerstand tegen de bezetters. Deze schrijvers trachtten auteurs als *Conscience* en anderen te actualiseren, wensten de moderne, technische oorlog als een herhaling van de *Guldensporenslag* aan te praten en gaven voortdurend regieaanwijzingen aan de lezer, dus ook aan jonge soldaten die zo een veruronden, gedateerde visie op de oorlog hadden.”

In hun oorlogswerken ziet Deflo „helden die verrukt sterven aan de voeten van een geharnaste koning Albert en patriotten die Vlaamse leuzen brullen en allengs op de grote bevrijder Tjil Uilenspiegel gelijken.”

In de voorbeelden die Deflo aanhaalt, brengt hij ook twee bekende rampen-toeristen in beeld: Stijn Streuvels en Cyriel Buysse. De eerste fietste naar Brugge om er Duitse krijgsgevangenen te bezichtigen, de tweede naar Melle om er een slagveld te zien.

Deflo buigt zich ook over de vraag waarom de oorlog zo plots een vlag van patriotisme veroorzaakte.

F. Deflo: „Voor 1914 was er in België weinig sprake van vaderlandsliefde. België was een gekleineerd en verdwijnend land indien er niet voor gevochten werd. Velen werden spontaan vrijwilliger. In de loop